Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" ese în fia-care ...
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 142.—Anulŭ LIII. Braşovŭ, Duminecă 24 Iunie (6 Iulie) 1890.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Iulie 1890 stilŭ vechiu

se deschide **nou abonamentŭ,** la care învitămŭ pe toţĭ amiciĭ şi sprijinitoriĭ foiei nóstre.

Preţulŭ abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria: pe treĭ lunĭ 3 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe treĭ lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Braşovŭ, 23 Iunie st. v.

Poimâne se va ţiné concursŭ la Episcopia română greco-cat. din Oradea-mare, pentru primirea clericilorŭ şi a elevilorŭ din seminariulŭ gr. cat. oradanŭ. La acestŭ concursŭ suntŭ chiămaţĭ toţĭ asesorii consistorialĭ cu provocarea, sĕ nu absenteze, căcĭ pe lângă afacerile curente se vorŭ lua la desbatere şi alte *cestiunĭ ponderóse.*

E lucru învederatŭ, că aceste cestiunĭ nu potŭ fi decâtŭ grava causă a gimnasiului din Beiuşŭ şi a parochiilorŭ şi şcólelerŭ dela Nirŭ.

Acésta se póte deduce şi mai multŭ din împrejurarea, că precum ni-se împărtăşesce Preasânţia Sa Episcopulŭ a mai chiămatŭ la şedinţele marelui consistoriu şi pe 9 Protopopĭ, (vice-archidiaconĭ), carĭ nu suntŭ asesorĭ consistorialĭ şi de ordinarŭ nu iau parte la şedinţele consistoriului*)

*) După o altă versiune au fostŭ chiămatĭ toţĭ protopopii şi administratorii protopopescĭ. — R.

La glasulŭ Episcopului se va întruni dér Lunea viitóre unŭ senatŭ înmulţitŭ alŭ diecesei, care s'ar puté asemĕna cu senatulŭ imperialŭ înmulţitŭ de pe vremile absolutismului nemţescŭ.

Décă ne este ertatŭ sĕ asemĕnămŭ cele marĭ cu cele micĭ, atuncĭ vomŭ ḑice, că senatulŭ imperialŭ înmulţitŭ dela 1860 n'a avutŭ de a deslega o problemă mai seriósă pentru imperiu, decâtŭ aceea, care este chiămatŭ a o deslega senatulŭ preoţescŭ înmulţitŭ pentru diecesa română a Oradiei-marĭ. Dimpotrivă, pe când la 1860 nu se tracta de esistenţa, ci numai de constituirea şi consolidarea interióră a monarchiei, pe atuncĭ Episcopia română gr. cat. a Oradiei-marĭ este pusă aḑĭ înaintea întrebărei *de a fi séu a nu mai fi* ce a fostŭ şi este: o Episcopă *română*, chiămată a fi stêlpulŭ credinţei şi alŭ culturei *poporului românŭ.*

Sĕ nu-şĭ facă ilusiunĭ părinţii marelui consistoriu. Cestiunea gimnasiului din Beiuşŭ şi a parochielorŭ ameninţate dela Nirŭ este şi rĕmâne o cestiune de esistenţă pentru diecesa română a Oradiei-marĭ şi dela modulŭ şi chipulŭ cum o vorŭ deslega-o cei ce stau în fruntea ei va atêrna nu numai pacea şi liniştea acestei Episcopii, ci chiar pacea şi liniştea întregei bisericĭ române unite şi a némului nostru românescŭ.

Nu vomŭ mai vorbi de loviturile de mórte, ce i s'au datŭ învĕţĕmêntului românescŭ în Beiuşŭ, călcându-se lege, dreptate şi echitate, deórece prea bine li suntŭ cunoscute cetitorilorŭ noştri aceste isprăvĭ ale terorismului dela putere, care ţintesce la nimicirea gimnasiului din Beiuşŭ, căcĭ a'lŭ maghiarisa nu însémnă alta decâtŭ a'lŭ nimici, zădărnicindu-i scopulŭ sântŭ celŭ are de a fi unŭ farŭ alŭ culturei poporului românŭ.

Vomŭ reaminti în aceste clipite serióse Prea Sânţiei Sale Episcopului şi prea veneraţilorŭ părinţĭ din consistoriu numai hotărîrea, ce a luat'o representanţa comitatului Saboleiu cu privire la parochiile şi şcólele române dela Nirŭ, hotărîre, care a aflatŭ ascultare şi sprijinŭ la ocârmuire.

Numita representanţă a hotărîtŭ a cere dela guvernŭ ca preoţii şi dascălii românĭ din amintitele parochiĭ sĕ fiă delăturaţĭ din posturile lorŭ „fiindŭ periculoşĭ", şi în şcólele române confesionale sĕ se întroducă limba maghiară ca limbă de învĕţĕmêntŭ séu sĕ fiă închise de cătră autoritatea civilă.

Şi de ce suntŭ „periculoşĭ" preoţii şi dascălii românĭ dela Nirŭ?

Pentru că comisiunea comitatensă a constatatŭ în urma unorŭ cercetărĭ, ce le-a făcutŭ, că în şcólele române de acolo „şcolarii *rostescŭ românesce* nu numai *tóte ce se ţinŭ de religiune*, ci încă şi *rugăciunile de şcólă* ba *salută chiar în limba română"* (Procesŭ-verbelŭ luatŭ în Sân-Georgiulŭ-Abranŭ la 6 Decemvre 1889).

Étă icóna marelui periculŭ, ce ameninţă aḑĭ Episcopia română oradană.

Când marea este liniştită şi cerulŭ seninŭ corabia plutesce linŭ şi uşorŭ şi cârmaciulŭ n'are muncă grea de a-o conduce; când însĕ se ridică furtuna şi valurile se isbescŭ cu furiă de păreţii corabiei, atuncĭ cârmaciulŭ nu-i este iertatŭ sĕ privéscă decâtŭ numai înainte, elŭ trebue sĕ-şĭ desfăşure tótă energia şi dibăcia şi sĕ nu se gândéscă decâtŭ la mântuirea corabiei.

Intr'o asemenea situaţiune se află aḑĭ cârmacii diecesei române oradane în frunte cu Episcopulŭ. Lorŭ nu le este iertatŭ a avé în vedere alta decâtŭ numai şi numai binele şi scăparea credincioşilorŭ diecesei; nicĭ o consideraţiă, orĭcât de oportună s'ar păré, nu-i deslégă de marea rĕspundere ce-o au în faţa periculului pentru viitorulŭ fiilorŭ încredinţaţĭ păstorirei lorŭ sufletescĭ.

Dér tocmai pentru-că diecesa străbate timpurĭ aşa de grele şi aşa de furtunóse, ni se înveselesce inima şi pieptulŭ ni se umple de speranţă, vĕḑêndŭ, că cârmacii ei se întrunescŭ spre a ţiné sfatŭ, cum sĕ-o apere şi cum sĕ o scape de primejdiă.

Acestŭ înaltŭ sfatŭ va avé sĕ chibzuéscă, décă bine şi cu cale lucru este ca atuncĭ când suntŭ în jocŭ sorţii diecesei, sĕ hotărască asupra lorŭ numai o adunare de vre-o 40 de fruntaşĭ ai ei, orĭ că se impune necesitatea *ca cu toţii sĕ céră intrunirea sinodului generalŭ* alŭ diecesei?

Acestŭ sfatŭ de ómenĭ luminaţĭ, încărunţiţĭ în serviciulŭ bisericei, va avé sĕ judece totodată, décă nu este neapĕratŭ de lipsă, în impregiurările de faţă, ca sĕ se constituéscă unŭ comitetŭ şcolasticŭ-fundaţionalŭ diecesanŭ, în care sĕ ia parte şi mirenĭ aleşĭ de districtele protopopescĭ?

După cum îşĭ va sci împlini chiămarea senatulŭ diecesei, va judeca şi istoria asupra lui.

Fiă ca acéstă judecată sĕ nu împle cu amărăciune inimile generaţiilorŭ viitóre! Fiă ca ele sĕ binecuvinte lucrarea părinţilorŭ marelui consistoriu din Oradea pentru binele obştescŭ alŭ bisericei şi alŭ naţiunei!

Revista politică.

Dinăuntru. Sĕcuiulŭ G. Beksics érăşĭ a vorbitŭ. De astă-dată însĕ printr'o epistolă adresată alegĕtorilorŭ sĕi din

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

„Infrăţirea"
sĕu
Şórecele de pădure şi celŭ de satŭ.

Mai în ḑilele trecute mĕ întêlnii cu badea Spunebine. Vorba din vorbă se face, povestea ăluia, şi vorbele curgŭ ca valea când ai cu cine sĕ le alcătuescĭ. Şi badea Spunebine e minunatŭ omŭ de a alcătui poveştĭ pline de înţelepciune bĕtrânéscă.

— „Cum mai, ce mai ḑicŭ gazetele, domnule", mĕ întrebă cu sfială şi după ce oftă una din baerele inimei ḑise mai departe: „Vremurĭ grele, vremurĭ cu soróce rele, domnule. Vicleşugulŭ şi minciuna prea se rĕsfaţă aḑĭ în lume, dér pare, că nicăirĭ în lume nu este vicleşugulŭ aşa de împintenatŭ şi minciuna aşa de încornurată ca în ţéră la noi.

„Aşa-i lumea, dragu meu."

— „Hei, şi e rea lumea cumu-i. Lume întórsă. Tare mĕ temŭ, că până vomŭ fi ocârmuiţĭ aşa cum suntemŭ aḑĭ, n'o sĕ dămŭ de binele ce-lŭ căutămŭ din bĕtrânĭ şi de care ḑĕu, că şi naţia nóstră ar fi vrednică. Atâtea greutăţĭ, atâtea dărĭ, mĕ mirŭ de unde sicreata le mai potŭ iscodi cei dela ocârmuire şi totŭ nu se ajungŭ. Mai erĭ, alaltăerĭ, îmĭ spunea dascălulŭ nostru Sărăcilă, că a cetitŭ prin gazete, că Saşii de frica nóstră, — şi ḑĕu de noi potŭ trăi — sĕ-şĭ fi vêndutŭ cojoculŭ Ungurilorŭ. Ce credĭ d-ta, domnule, de vicleşugulŭ ăsta? Mie prea îmĭ mirósă a fênŭ plouatŭ! Dér vorŭ ajunge şi ei cu prietinia unguréscă în ghiarĕle ocârmuirei unguresci, cum a ajunsŭ şórecele de pădure cu prietinia şórecelui de satŭ."

„Unde şi cum a ajunsŭ şórecele de pĕdure?" îlŭ întrebaiu neastêmpĕratŭ de povestea ţĕranului.

— „Da d-ta, domnule, nu scii povestea şórecelui de pădure cu a şórecelui de satŭ?" îmĭ ḑise badea Spunebine.

„Nu, dér én spune-mi-o, sĕ-ţĭ trăéscă nevasta şi copiiĭ, bunule omŭ".

— „Prea bucurosŭ" ḑise Românulŭ, şi începù povestea aşa:

S'a întêlnitŭ odată unŭ şórece de satŭ c'unŭ şórece de pădure. Celŭ de satŭ, mai îndrăsneţŭ, începù elŭ vorba şi ḑise cătră celŭ de pădure:

— „Mĕi, prietine, cum de nu-ţĭ e ţie frică în pădurea asta într'atâtea sĕlbătĕciunĭ şi cum de-ţĭ poţĭ tu câştiga hrana, ca sĕ nu piei de fóme? Tu aicĭ n'ai nimicŭ la îndemână, în satŭ décă vii le capeţĭ tóte de-a gata, vorba ăluia, „mura'n gură-ţĭ pică." Când ţi-e fóme alergĭ la cămara şi la hămbarele pline. Vai, vai ce mai viéţă cu dulcéţă. Ai tu din prisosŭ slănină, făină, ce'ţĭ place; ai tu şi hodină aşa cam printre ele, şi ḑiua, nóptea eştĭ tu totŭ sătulŭ".

„Nicĭ io nu flămânḑescŭ", rĕspunse şórecele de pădure, „că îmĭ adunŭ io însu-mĭ mie şi nu ducŭ ḑile albe pe sudórea altuia; cam cu frică, ce-i dreptŭ, dér am gaura mea şi décă întru odată în ea anevoiă mĕ mai póte cineva scóte afară, bună óră jupânésa mâţă, cum poţĭ s'o păţescĭ tu."

— „Dér când şi cum îţĭ adunĭ tu cele de lipsă?" întrebă şórecele de satŭ.

„Bine, prietine. Hai sĕ-ţĭ arătŭ cămĕrile mele îndesuite cu de ale mâncărei."

Cu acestea porniră amêndoi şórecii şi se băgară într'o gaură afundă, unde erau adunate multe de tóte. Şórecele de satŭ se mirà şi prinse a'lŭ pismui pe celŭ de pădure, şi se socotì că prin vicleşugŭ sĕ-lŭ momĕscă a-şĭ părăsi casa, vatra şi obiceiurile lui păduresci — şi îi ḑise aşa:

— „Una totŭ îţĭ mai lipsesce, prietine."

„Care ar fi aia?" întrebă şórecele de pădure.

— „Aia ar fi tréba, că spovedituteai popei de când eştĭ?"

„Ba, ḑĕu, nu m'am spoveditŭ, nicĭ nu sciu ce-i aia „spovadă", rĕspunse şórecele de pădure.

— „Mare pĕcatŭ, fêrtate. Hai déră cu mine sĕ te spovedescĭ şi sĕ scapĭ de primejdia sĕlbătĕciunilorŭ, sĕ te spovedescĭ tu prietine la popa meu", ḑise şórecele de satŭ.

„Prea bucurosŭ", rĕspunse ortaculŭ şi făcêndŭ înfrăţire o luară amêndoi spre satŭ.

Ajunşĭ în satŭ, prietinulŭ cu pisma şi viclenia l'a îndreptatŭ pe şórecele de pădure la jupânésa mâţă, spunêndu-i că-i popa cui are sĕ se spovedéscă.

Mâţa, îndată ce se înfăţişà şórecele de pădure, mi ţi-lŭ însgărdà bine şi se apucà sĕ-i róḑă urechile.

Vĕḑêndŭ şórecele de pădure că nu-i glumă, ḑise cătră mâţă:

cerculŭ S. Georgiului şi pe care „Sékely Nemzet“ a publicat'o într'unŭ numĕrŭ mai de curĕndŭ. Beksics a vorbitŭ despre industria maghiară (secuéscă) dela fruntăriă şi despre *convenţiunea vamală cu România.* Beksics dice în scrisórea sa, că raporturile economice schimbate, şi mai alesŭ cele provocate de rĕsboiulŭ vamalŭ cu România, pe nicĭ unŭ districtŭ din ţéră nu l'au atinsŭ în mĕsură aşa de mare şi aşa de adêncŭ, ca pe Sĕcuime. Mai alesŭ ce privesce industria sĕcuiéscă, acésta ar fi trebuitŭ negreşitŭ sĕ se transformeze conformŭ condiţiunilorŭ moderne de producţiune, chiar şi atuncĭ, când n'amŭ fi intratŭ în rĕsboiu vamalŭ cu România. Rĕsboiulŭ vamalŭ însĕ a împinsŭ înainte cu putere necesitatea transformărei, séu mai bine disŭ, a pusŭ industria sĕcuiéscă în faţa necesităţii, de a-şĭ schimba dintr'odată piaţa, tradiţiunile şi mijlócele, décă nu vré sĕ se nimicéscă de totŭ. Beksics apoi dise, că în urma rĕsboiului vamalŭ cu România industria secuéscă a fostŭ nevoită sĕ-şĭ caute piaţa aicĭ acasă, nu este iertatŭ însĕ, nu putemŭ, sĕ părăsimŭ orientulŭ ca piaţă, dér România aşa se vede, că ia tóte mĕsurile de lipsă pentru o independenţă economică totŭ mai mare şi pentru desvoltarea acestei independenţe ea se folosesce de rĕsboiulŭ vamalŭ şi caută totŭ posibilulŭ, ca şi după ce rĕsboiulŭ acesta se va schimba odată în pace economică, industria secuéscă sĕ nu-şĭ recapete piaţa ei cea vechiă; căcĭ mai târdiu, raţionéză d-lŭ Beksics, ea va afla acolo unŭ gustŭ schimbatŭ, pretensiunĭ mai înalte şi o concurenţă patriotică română însemnată; ba va afla acolo concurenţa întregei lumĭ, cu care pe lângă puterile ei de acum şi pe lângă raporturile primitive nu se va puté lupta cu succesŭ. Ingrijatŭ mai departe de întorsătura ce o vorŭ lua lucrurile în privinţa economică, Beksics atrage atenţiunea guvernului, a opiniunei publice faţă cu România şi în urmă combate gândulŭ, că unŭ tractatŭ vamalŭ cu România ar fi avantagiosŭ în privinţa economică pentru Ungaria. Rĕsboiulŭ vamalŭ nu este păgubitorŭ decâtŭ pentru aşa numita industriă braşovenéscă şi secuiéscă, dér pentru economia de câmpŭ şi mai alesŭ pentru economia de dincolo de muntele Craiului fără îndoiélă rĕsboiulŭ a fostŭ folositorŭ... Incetarea rĕsboiului vamalŭ, dice Beksics, ar folosi României şi Austriei; Ungariei însĕ fórte puţinŭ, ba în privinţa economiei de câmpŭ i-ar strica hotărîtŭ, ér exportulŭ industrialŭ ungarŭ n'ar fi în stare sĕ echilibreze paguba acésta. Causa rĕsboiului vamalŭ e de a se căuta în împrejurarea, că România se nisuesce aşĭ crea industriă naţională. In adevĕrŭ industria română se şi desvóltă grabnicŭ, căcĭ industria ei de morăritŭ şi de spirtŭ concuréză deja cu a nóstră; asemenea a progresatŭ în industria de mână şi de fabricĭ; România folosesce rĕsboiulŭ vamalŭ ca sĕ atragă pe industriaşii braşovenĭ la sine si ca sĕ dea nutrementŭ emigrărei Sĕcuilorŭ. Considerândŭ dér, că România face o politică conscienţiósă naţională, prin care vré sĕ-şĭ creeze industriă patriotică, ér spre scopulŭ acesta s'a încurcatŭ şi în rĕsboiu vamalŭ: faţă cu acéstă politică conscienţiósă naţională trebue sĕ punemŭ şi noi una asemenea, care ar trebui sĕ aibă două probleme, şi anume, mântuirea industriei dela graniţă şi în primulŭ locŭ a celei sĕcuescĭ, şi desvoltarea acestei industrii în mĕsură mare. Regenerarea Ardélului şi întărirea ideii de statŭ maghiarŭ în prima liniă numai prin desvoltarea industriei sĕcuescĭ se póte ajunge, căcĭ numai în Ardélulŭ acela este asiguratŭ interesulŭ naţionalŭ-maghiarŭ, în care Sĕcuimea este în flóre. Sĕcuimea însĕ nu se póte desvolta decâtŭ numai atuncĭ, când industria ei înfloresce, altfelŭ Sĕcuimea va cădé şi se va pustii, ér deodată cu căderea şi pustiirea ei se clatină şi columnele, pe carĭ se radimă idea de statŭ maghiarŭ de dincolo de muntele Craiului.

Va sĕ dică totŭ póte sĕ piară în Ardélŭ, numai Sĕcuimea sĕ fiă tare şi mare. Ridicarea ei în privinţa economică, după d-lŭ Beksics, n'are sĕ se facă pentru înflorirea economică a ţerii, ci pentru asigurarea columnelorŭ, pe carĭ se radimă „idea de statŭ maghiarŭ.“ D-lŭ Beksics şi de astădată se face ridiculŭ prin unilateralitatea sa şi esclusivismulŭ sĕu de rassă, care a devenitŭ dogma tuturorŭ şoviniştilorŭ începêndŭ de susŭ dela guvernŭ pănă josŭ la celŭ din urmă petecarŭ ungurŭ.

„Infrăţirea“, ce se dicea, că au făcut'o Saşii cu Ungurii în „Sachsentag“-ulŭ lorŭ de dĕunădĭ nu e tocmai aşa de închegată cum şi-o închipuescŭ „miloşii“ noştri ocârmuitorĭ. „Kronstädter“ Ztg.“, organŭ naţionalŭ săsescŭ, vorbindŭ despre vocile pressei de diferite colorĭ privitóre la noua întorsătură în politica Saşilorŭ, între altele dice, că nu ia în nume de rĕu părerea nefavorabilă a foilorŭ naţionale române, *dér cu atâtŭ mai puţinŭ este îndestulitŭ cu laudele ce le facŭ diarele unguresci „Sachsentag“-ului.* Părerea nefavorabilă a celorŭ dintâiu, orĭ câtŭ este ea de nedréptă, dér cuprinde multŭ, şi Saşii multŭ potŭ învĕţa din ea; ér lauda celorŭ din urmă e de natură a nasce cele mai marĭ îngrijirĭ. După ce polemiséză cu foile românescĭ asupra aserţiunei, că poporulŭ săsescŭ a încetatŭ de-a mai forma unŭ partidŭ politicŭ şi de-a apĕra interesele naţionale, „Kr. Ztg.“ constată, că Saşii nu-şĭ potŭ sacrifica politica lorŭ naţională, ér îngrijiţĭ trebue sĕ fiă pentru-că nu s'a întêmplatŭ nimicŭ, ca ei sĕ pótă uita ceva din ce Ungurii au pĕcătuitŭ contra lorŭ. „Kron. Ztg.“ n'aştéptă dela guvernulŭ Szapáry mai multŭ ca dela guvernulŭ Tisza şi astfelŭ *„acele câteva vorbe dulcĭ“*, ce le-au scrisŭ diarele unguresci despre Saşĭ, nu suntŭ destulŭ pentru a face sĕ dispară neîncrederea adêncŭ înrădĕcinată.

„Kolozsvar“ dela 3 Iulie se încércă se polemiseze cu fóiă săséscă din Braşovŭ şi dice, că sĕ lase la o parte frasele generale şi neîncrederea, căcĭ cu de-acestea nu se ajunge departe. Sĕ ne întórcemŭ mai bine la *amĕnuntele* programului poporalŭ, dice „Kolozsvár“, şi la *munca* deja începută, şi în decursulŭ căreia se va vedé ce e de făcutŭ, ca sĕ i-se potoléscă supĕrarea lui „Kr. Ztg.“

Vorba ăluia, prietinulŭ 'ţĭ pune capulŭ.

Dinafară. Celŭ mai însemnatŭ evenimentŭ în Balcanĭ este fără îndoiélă mórtea prin glonţŭ a maiorului bulgarŭ Paniţa. Despre Paniţa se scie, că a plănuitŭ împreună cu mai mulţĭ ofiţerĭ bulgarĭ unŭ atentatŭ la viéţa principelui bulgarŭ, o conjuraţiune, avêndŭ de scopŭ sĕ facă o lovitură de statŭ în Bulgaria, sĕ detroneze pe principele şi sĕ dobóre guvernulŭ lui Stambulov. Conjuraţiunea însĕ n'a reuşitŭ, ér capulŭ ei, maiorulŭ Paniţa, a fostŭ prinsŭ şi întemniţatŭ. In Maiu a. c. tribunalulŭ militarŭ din Sofia a pertractatŭ procesulŭ lui Paniţa, l'a judecatŭ la mórte, dér totodată a propusŭ principelui schimbarea pedepsei de mórte în pedépsă de 15 anĭ închisóre. Principele însĕ, se dice, că 'n urma presiunilorŭ din afară, n'a fostŭ aplecatŭ a schimba pedépsa şi decĭ a subscrisŭ sentinţa în virtutea căreia Paniţa a fostŭ împuşcatŭ. In 28 Iuniu n. la 10 óre diminéţa elŭ a fostŭ dusŭ, într'o trăsură închisă şi însoţitŭ de unŭ gendarmŭ, în tabĕra de lângă Sofia, loculŭ osândirei. Dându-se josŭ din trăsură, Paniţa şĭ-a legatŭ elŭ însuşĭ ochii mergêndŭ cu paşĭ îndesaţĭ spre lemnulŭ de care a fostŭ legatŭ. Unŭ plutonŭ de 21 ostaşĭ aşteptau cu puscile încărcate momentulŭ, în care ofiţerulŭ va comanda focŭ. Inainte de ce s'ar fi auditŭ acestŭ semnalŭ Paniţa a strigatŭ cu voce înaltă *„Trăiéscă Bulgaria“*. In momentulŭ acesta se audi semnalulŭ „focŭ“. Paniţa cădŭ numai decâtŭ ciuruitŭ de 21 glónţe, dintre carĭ 16 i-au nimeritŭ partea superióră a corpului. Cadavrulŭ lui a fostŭ predatŭ nevestei sale spre înmormêntare.

Inainte c'o di de acéstă întêmplare prinţulŭ Ferdinand alŭ Bulgariei a părăsitŭ Bulgaria, lăsândŭ pe ministrulŭ Stambulov locţiitorŭ alŭ sĕu. Călĕtoria acésta a principelui se aduce în legătură cu împuşcarea lui Paniţa şi după cum susţine o fóiă ruséscă principele a plecatŭ din ţéră nu ca sĕ-şĭ caute sănĕtatea, după cum se dice, ci ca sĕ-şĭ mântuéscă pielea. Despre esecutarea lui Paniţa „Figaro“ din Parisŭ dice, că ea s'a întêmplatŭ numai pentru ca Stambulov, actualulŭ ministru-preşedinte bulgarŭ, sĕ scape de elŭ. Décă Ţarulŭ, dice „Figaro“ nu va trage la rĕspundere pe culpabilĭ, atuncĭ nimĕnui nu-i mai este iertatŭ a se îndoi în iubirea lui de pace. „Republique Francaise“ dice, că mórtea lui Paniţa de sigurŭ va afla unŭ rĕsbunătorŭ. Décă astfelŭ crede Austro-Ungaria şi aliaţii ei, că potŭ stórce recunóscerea principelui Ferdinand, atuncĭ Francia, Rusia şi Turcia vorŭ desfăşura o opposiţiune neîmpăcată faţă cu acéstă purtare. „Temps“ dice, că sângele vĕrsatŭ va sgudui posiţia lui Stambulov, căcĭ „e pĕcătósă slăbiciunea principelui şi sĕlbătĕcia ministrului sĕu.“ Intr'aceea scirĭ sosite din Sofia prin Bucurescĭ spunŭ, că Rusofilii au începutŭ deja a lucra printre mulţimea dela sate. Guvernulŭ bulgarŭ a luatŭ mĕsurile cele mai arpre, ba se anunţă chiar, că în Sofia, Filipopolŭ, Rusciucŭ, Şumla şi Plevna *s'a introdusŭ starea de asediu.*

In dilele trecute guvernulŭ bulgarŭ a înaintatŭ o *notă Pórtei*, prin care cere dela Turcia recunóscerea principelui Ferdinand şi încetarea persecuţiunilorŭ contra Bulgarilorŭ din Macedonia. Privitorŭ la acéstă notă se scrie din Constantinopolŭ, că în dilele din urmă divanulŭ a ţinutŭ mai multe consultărĭ. Intre altele s'a propusŭ, ca afacerea s'o comunice cu tóte guvernele interesate totŭ printr'o notă încredinţându-le acelora deslegarea cestiunei. Propunerea acésta însĕ n'a primitŭ maioritatea.

CESTIUNEA GIMNASIULUI DIN BEIUŞŬ

şi a

SCÓLELORŬ DELA NIRŬ.

Unŭ cuvênt, către părinţii, membrii Consistorului plenarŭ!

Convocarea la Consistorulŭ plenarŭ s'a trimisŭ.

Nu numai toţĭ asesorii consistorialĭ, ci şi protopopii şi administratorii protopopescĭ sunt provocaţĭ prin ea, ca — *„putêndŭ face, nesmintitŭ“* sĕ se presenteze*) în acéstă adunare, ce se va ţiné la 7—8 Iulie, în care între altele se vorŭ lua la desbatere cestiunĭ ponderóse.

*) Cu alte cuvinte: sĕ facă totŭ posibilulŭ ca sĕ nu absenteze. Red.

— „Dóră nu vréi sĕ mĕmănâncĭ?“

„Nu vréu sĕ te mănâncŭ“ rĕspunse mâţa, „fără vréu sĕ mĕ hrănescŭ din tine.“

— „Dacă am auditŭ“, dise şórecele de pădure, „că popa înainte de-a se apuca de spovedaniă dice Tatălŭ nostru, şi apoi spovedesce.“

„Hei, fĕtulŭ meu, dacă eu dicŭ Tatălŭ nostru mâncândŭ“, rĕspunse mâţa, începêndŭ sĕ-i ródă picióreIe şórecelui de pădure.

Şi a totŭ rosŭ pănă a mâncatŭ pe bietulŭ şórece, care s'a lăsatŭ sĕ fiă dusŭ de valulŭ vicleşugului.

„Aşa vorŭ păţi-o şi Saşii“, sfîrşi badea Spunebine“ décă *„de frica nóstră se spovedescŭ ocârmuirei unguresci!“*

R.

Sciinţa bunului Ricard

séu

calea către fericire

(Fine.)

III. „Suntŭ de ajunsŭ, amicii mei, câte v'am spusŭ despre muncă şi grija ce caută sĕ aibă cine-va de ale sale; însĕ pe lângă dênsele, mai trebuie sĕ fimŭ şi economĭ, décă vremŭ sĕ ne asigurămŭ folosulŭ muncii. Celŭ ce nu scie sĕ-şĭ sporéscă economia, cu câtŭ îşĭ măresce averea, móre fără nicĭ unŭ banŭ, după ce a lucratŭ necurmatŭ în tóta viéţa. *Cu câtŭ mai grasă va fi culnia*, dice bunulŭ Ricard, *cu atâtŭ mai slabŭ va fi testamentulŭ. Multe averĭ se risipescŭ îndată când femeile îşĭ lasă furca şi rĕsboiulŭ, ca sĕ îngrijéscă de céiu şi de cafea; ér bărbaţii îşĭ părăsescŭ sĕcurea şi ciocanulŭ, ca sĕ se dea la petrecerĭ. Décă vreţĭ sĕ fiţĭ avuţĭ, nu învĕţaţĭ numai cum se adună ci şi cum se păstréză şi înmulţesce. America n'a înavuţitŭ pe Spaniolĭ, pentru-că cheltuielile le-au fostŭ mai marĭ decâtŭ folósele.*

„Părăsiţĭ dér cheltuielile nebune, şi vĕ veţĭ plânge mai puţinŭ de asprimea timpilorŭ, de greutatea dărilorŭ, de împovărarea traiului, căcĭ precum dice bunulŭ Ricard, *femeile, vinulŭ joculŭ, de cărţĭ, şi rĕua credinţă împuţinéză averea şi adaugă trebuinţele. Costă mai multŭ întreţinerea unui viţiu, decâtŭ crescerea a doi copii.* Veţĭ dice, póte, că puţină cafea, niţelŭ céiu din când în când, o mésă ceva mai alésă, vestminte mai frumóse, o mică petrecere câte-odată, nu potŭ avé urmărĭ vatĕmătóre. Ei bine aduceţi-vĕ aminte de ceea ce dice bunulŭ Ricard: *puţinulŭ, repetatŭ de mai multe orĭ, face multulŭ.* Feriţi-vĕ şi de cheltuielile micĭ, căcĭ e de ajunsŭ o găurice, ca sĕ înece o corabiă. Luxulŭ şi mâncarea alésă ducŭ dreptŭ la cerşitoriă: *nebunii dau ospeţele şi înţelepţii le mănâncă.*

„Ecă-vĕ toţĭ adunaţĭ aci, la o vêndare de micĭ obiecte şi curiosităţĭ preţióse. P'acestea le numiţĭ voi folóse, *bunurĭ*, fără a cugeta, că pentru unii din voi, ele vorŭ da nascere la multe *rele.* Credeţĭ că se vorŭ vinde mai pe josŭ decâtŭ au costatŭ şi, póte, mai pe nimica; însĕ décă nu vĕ suntŭ neapĕrate, pe orĭ ce preţŭ le-aţĭ cumpĕra, totŭ scumpe vorŭ fi. Aduceţi-vĕ aminte de ceea ce mai dice bunulŭ Ricard: *de vei cumpăra ce ţi-e de prisosŭ, nu vei întârdia de a vinde şi ce ţi-e de trebuinţă. Cugetă totdéuna, mai n'ainte de a profita d'o cumpĕrătóre eftină*, căcĭ eftinătatea este adesea amăgitóre şi strîmtorându-vĕ într'altele, v'aduce mai multă pagubă, decâtŭ folosŭ. *Pe mulţĭ i-am vĕdutŭ sărăciţĭ, numai pentru c'au cumpĕratŭ eftinŭ. E o nebuniă sĕ'ţĭ cheltuescĭ banii, ca sĕ cumperĭ o căinţă.* Cu tóte astea nebunia se repetă în tóte dilele. *Inţelepţii învéţă din nenorocirile altora; nebunii pré rarŭ devinŭ înţelepţĭ prin chiar suferinţele lorŭ.* Cunoscŭ unŭ omŭ, care spre a'şĭ împodobi umerii, a rĕmasŭ flămêndŭ, lăsându'şĭ familia sĕ trăiéscă mai fără pâne. *Mĕtăsurile, atlasele, penele, giuvaerurile şi catifelele*, precum dice bunulŭ Ricard, *stingŭ foculŭ culniei.* Asemenea lucrurĭ, departea d'a fi *nevoi* ale vieţei, abia se potŭ lua ca nisce *înlesnirĭ.* Astfelŭ trebuinţele factice şi de prisosŭ ale ómenilorŭ au ajunsŭ mai numĕróse decâtŭ trebuinţele naturale. *Din o sută de scăpĕtaţĭ, abia se află unŭ singurŭ adevĕratŭ sĕracŭ.* Prin aceste destrămărĭ, ómenii de óre-care însem-

Se impune acum la rêndulŭ sĕu întrebarea, care este scopulŭ, şi care póte fi resultatulŭ acestei întrunirĭ a senatului diecesei? Este óre scopulŭ, ca guvernulŭ diecesanŭ sĕ 'şĭ „justifice“ procederea în causa gimnasiului din Beiuşŭ? Séu că într'adevĕrŭ e aplecatŭ a asculta sfatulŭ şi pĕrerile preoţilorŭ diecesanĭ în cestiunea limbei liturgice ameninţate, atâtŭ în gimnasiulŭ din Beiuşŭ, câtŭ şi în scólele poporale, cestiune pentru noi de însĕmnătate vitală?

In casulŭ primŭ resultatulŭ nu multŭ importă.

Nu multŭ importă întrebarea, că cine este de vină atuncĭ, când nefericirea apasă o naţiune întrégă şi când numai dela o acţiune umĕrŭ la umĕrŭ putemŭ aştepta vr'unŭ resultatŭ. Cu împutărĭ pentru cele petrecute nu vomŭ ajunge la nimicŭ. Décă întru adevĕrŭ s'a făcutŭ vr'o greşélă o sêmtŭ cei ce au făcut'o şi în locŭ de împutărĭ, sĕ le dămŭ ocasiune sĕ-şĭ pótă repara greşéla. Nu ne va ajuta nimicŭ espunerea modurilorŭ, prin carĭ creḑut'au, că vorŭ scăpa institutulŭ de perire, la care aḑĭ e şi mai multŭ espusŭ, ci ceea ce ne va ajuta şi ceea ce ceremŭ este, sĕ se caute şi sĕ se afle modulŭ *prin care sĕ putemŭ scăpa scólele nóstre periclitate.*

La casŭ. când în Consistoriulŭ plenarŭ s'ar face numai justificarea procederei guvernului diecesanŭ şi pentru viitorŭ nu s'ar face nimicŭ, atuncĭ amŭ ajunsŭ la ridiculositate, căcĭ trebue sĕ scimŭ, că cele petrecute până acuma suntŭ numai începutulŭ durerilorŭ. Prin întroducerea limbei maghiare în clasele superióre ale gimnasiului din Beiuşŭ şi în scólele poporale din Nirŭ, pocalulŭ suferinţelorŭ nu s'a golitŭ. Molochulŭ, nicĭ-de-cum nu s'a săturatŭ cu jertfa prestată, precum nu s'a îndestulitŭ cu amovarea celorŭ trei profesorĭ nevinovaţĭ şi nepătaţĭ în ce privesce patriotismulŭ, ci va cere totŭ mai multŭ şi mai multŭ.

Şi nicĭ că se mai póte opri pe calea apucată, pentru-că orĭ şi care laicŭ în cele didactice şi pedagogice póte observa anomalia ce este în faimósa ordinaţiune ministerială, lăsândŭ ea limba română ca limbă de propunere în clasele inferióre, *unde se pune fundamentulŭ cunoscinţelorŭ mai înalte, unde se însuşescŭ terminiĭ, de carĭ se folosescŭ scolarii în deslegarea temelorŭ mai grele din clasele superióre, unde pe basa pusă în cele inferióre* se zidesce mai departe, dér în înţelesulŭ ordinaţiunei, **în altă limbă!**

Limba de propunere una trebue sĕ fiă în tóte clasele, séu de nu, *se periclitéză resultatulŭ ostenelelorŭ,* căcĭ precum spunŭ cei carĭ edifică: décă basa, fundamentulŭ nu este corĕspunḑĕtorŭ clădirei, ce se raḑimă pe elŭ, edificiulŭ se ruinéză.

Despre aceea, că ce limbă póte şi trebue sĕ fiă limba de propunere în gimnasiulŭ din Beiuşŭ, mai póte fi óre îndoială?

Scimŭ cu toţii, că basa crescerei adevĕrate este crescerea în limba maternă, adecă crescerea făcută în spiritŭ corĕspunḑĕtorŭ geniului poporului. Cultură adevĕrată numai acolo póte sĕ esiste, unde ea s'a câştigatŭ în spiritulŭ naţionalŭ, asta vré sĕ ḑică şi devisa pedagogilorŭ maghiarĭ „*nemzeti neveles*“.

Cu ordinaţiunea ministrului şi prin activitatea guvernului, Românii suntŭ lipsiţĭ de acestŭ modŭ alŭ câştigărei culturei adevĕrate şi în specialŭ cu institutulŭ din Beiuşŭ puterea nu póte sta în locŭ, ci trebue *séu sĕ-şĭ retragă fatala ordinaţiune şi limba de propunere în tóte clasele sĕ fiă érăşĭ cea română, séu va merge mai încolo pe calea începută cu atâta succesŭ*, care cale putemŭ vedé, şi fără a avé spiritŭ profeticŭ, unde se va fini.

Institutulŭ din Beiuşŭ numai printr'o acţiune energică se mai póte scăpa din ghiarele inimicilorŭ şi acţiunea acésta o aşteptămŭ dela părinţii consistorialĭ.

Şi aicĭ rĕspundemŭ la întrebarea a doua, că adecă Consistoriulŭ plenarŭ s'a convocatŭ, ca sĕ se céră sfatulŭ şi pĕrerea bĕtrânilorŭ diecesanĭ în „cestiunĭ de mare însemnătate.“

Acum părinţii consistorialĭ, aceia dintre protopopĭ şi administratorĭ protopopescĭ, carĭ au cerutŭ **sinodulŭ,** séu vorŭ fi consecuenţĭ în activitatea lorŭ *şi vorŭ stărui pe lângă convocarea sinodului generalŭ, care este singurulŭ locŭ, unde se potŭ desbate lucrurĭ atâtŭ de ponderóse*, séu că vorŭ face, ca protopopii decoraţĭ, că vorŭ tăcé şi vorŭ lăsa lucrurile sĕ decurgă în modulŭ de până acuma şi nu vorŭ lăsa sĕ fiă conturbaţĭ în linişte lorŭ trupéscă şi sufletéscă cu nisce lucrurĭ atâtŭ de „bagatele“ pentru ei, până odată li-se vorŭ deschide ochii sĕ védă prăpastia, unde a ajunsŭ biserica şi naţiunea prin nepăsarea lorŭ, şi se vorŭ trezi érăşĭ a treia ḑi după scripturĭ!

Consistoriulŭ plenarŭ nu represintă diecesa întrégă, şi décă totuşĭ e chiămatŭ, acesta e unŭ semnŭ, că bunulŭ Episcopŭ ţine contŭ de dorulŭ generalŭ, doresce mângăiarea fiilorŭ sĕi.

Trebue luminatŭ Părintele, că a apucatŭ o cale eronată, pe care plecândŭ, activitatea lui nu póte sĕ producă nimicŭ durabilŭ şi salutarŭ pentru biserică şi naţiune!

Ér pentru casulŭ, când pe lângă tótă stăruinţa protopopilorŭ, maioritatea membrilorŭ acestui Consistoriu ar primi asupra sa sarcina responsabilităţii, pe care numai diecesa întrégă ar puté-o suporta, şi s'ar primi Consistoriulŭ plenarŭ ca forŭ de desbatere pentru cestiunĭ atâtŭ de însemnate, le ḑicemŭ părinţilorŭ, carĭ se vorŭ aduna:

Suntŭ unele momente în viéţa omului, carĭ o dirigŭ şi decidŭ asupra ei, momente, carĭ nu se potŭ sterge nicĭ-odată. Viéţa naţiunilorŭ, chiar ca viéţa ómenilorŭ singuraticĭ, e plină de asemenĭ momente, numai cu acea deosebire, că la naţiunĭ anii se numĕră în seculĭ şi momentele sună pentru poporulŭ întregŭ. Astfelŭ de momente însemnate au sĕ urmeze pentru némulŭ nostru în convenirea Vóstră, unde se va hotărî asupra obiectului celui mai scumpŭ, a limbei nóstre române liturgice, fără de care nu esistă, nu póte esista biserica, căcĭ unŭ darŭ putemicŭ alŭ spiritului sântŭ e darulŭ limbei, ce li-s'a datŭ pentru întâia óră Apostolilorŭ, când au vorbitŭ celorŭ adunaţĭ în Ierusalimŭ aşa, că toţĭ i-au priceputŭ. Acestŭ spiritŭ sĕ Vĕ lumineze minţile, ca sĕ vorbiţĭ aşa, sĕ Vĕ putemŭ înţelege cu toţii, sĕ vedemŭ că lucraţĭ întru tóte pentru binele şi înaintarea bisericei, strînsŭ legate de binele şi cultura poporului. Ochii tuturorŭ Românilorŭ suntŭ aţînţiţĭ asupra Vóstră, şi aştéptă cu dorŭ sĕ se manifesteze în faptele Vóstre puterea spiritului sântŭ, a spiritului iubirei, tăriei şi alŭ dreptăţii!

Dumneḑeu şi sfânta cruce sĕ ne ajute!

Unŭ preotŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Esamenulŭ de cualificaţiune pentru învĕţătorĭ la consistorulŭ din Aradŭ s'a început Marţĭ în 19 Iuniu v. diminéţa la 8 óre. Esamenulŭ, după cum ni-se scrie, l'au depusŭ cu succesŭ învĕţătorii: Ioanŭ Huiu, Romulŭ Bortoşŭ, Petru Popa, Petru Munténŭ, Georgiu Bujiganŭ, Stefanŭ Stanŭ, Solomonŭ Jurcóne, Dimitrie Nadabanŭ, pedagogulŭ absolutŭ Georgiu Stoianŭ, teologii N. Telescu şi Enea Joldea, şi învĕţătórea Alexandra Rusŭ.

***

Listele alegĕtorilorŭ dietalĭ compuse pentru acestŭ anŭ se potŭ vedé în biroulŭ d-lui viceşpanŭ de aicĭ şi în casa satului fiă-cărei comune din comitătŭ dela 5—15 Iulie, până când au a se face şi reclamaţiunile, ér observaţiunile asupra acestorŭ reclamaţiunĭ se potŭ face dela 16 până la 25 Iulie. Sĕ fiă dér cu băgare de sémă cei ce întrunescŭ condiţiunile de alegĕtorĭ, ca sĕ nu fiă şterşĭ din liste, pe basa cărora se facŭ şi alegerile în comună şi comitatŭ.

***

Oficiulŭ de dare orăşenescŭ face cunoscutŭ, cumcă listele, în carĭ suntŭ taxaţĭ de către direcţiunea financiară cei supuşĭ la darea după agoniséla (câştigŭ) de clasa a III-a, adecă toţĭ industriaşii, meseriaşii, neguţătorii marĭ şi micĭ de totŭ soiulŭ, cei cu profesiunile libere etc. etc. suntŭ depuse în decursŭ de 8 ḑile dela 5—12 Iulie st. n. a. c. la acestŭ oficiu şi fiă-care póte sĕ le védă ca sĕ-şĭ facă observaţiunile sale asupra tăxării înaintea comissiunilorŭ de dare. In numĕrulŭ de Lunĭ vomŭ aduce publicaţiunea întrégă.

***

O întêmplare ingrozitóre s'a petrecutŭ la Făgăraşŭ în séra ḑilei de 1 Iulie n. c. Anume fameia maşinistului evreu Waltmann de acolo au aruncatŭ în fântâna din cimiteriulŭ bisericei române gr. cat. 4 copii ai sĕi şi pe urmă s'a aruncatŭ şi ea în fântână. Copilulŭ celŭ mai micŭ care era încă sugĕtorŭ, a muritŭ, ér ceialalţĭ trei copii împreună cu mama lorŭ, după cum ni-se scrie, au fostŭ scóse din fântână prin curagiosulŭ Românŭ Nicolae Etveşiu, care auḑindŭ strigătele copiilorŭ, grăbi a sări în ajutorulŭ lorŭ.

***

Têrgulŭ de ţéră. In comuna Poiana, comit. Sibiiu, cerculŭ protopretorialŭ Mercurea, s'a statoritŭ têrgulŭ de ţéră şi anume: pe 9 şi 10 Iulie têrgulŭ de de oi, pe 11 şi 12 têrgulŭ de vite cornute şi cai, ér în 14 Iulie 1890 c. n têrgulŭ de ţéră.

---

nătate cadŭ în sĕrăciă şi suntŭ nevoiţĭ sĕ alerge la aceia, pe care'i despreţuiau mai'nainte, dér carĭ au sciutŭ sĕ se susţină prin muncă şi economiă, ceea-ce invederéză ḑisa „Almanachului,“ *că unŭ simplu plugarŭ pe picióre lui e mai mare decâtŭ unŭ nobilŭ în genunchĭ.* Tocmai cei ce se plângŭ mai multŭ au moştenitŭ, póte, o avere însemnată; însĕ, fiind-că n'au cunoscutŭ mijlócele prin care fusese adunată, şi-au ḑisŭ: „e ḑiuă şi nicĭ-odată nu va'nopta; o chieltuiélă atâtŭ de mică, la o stare ca a mea, nu merită nicĭ sĕ mĕ gândescŭ la dênsa!“

„*Copiiĭ şi nebunii*, cum prea bine ḑice bunulŭ Ricard, *îşĭ închipuescŭ, că douĕ-ḑecĭ lei şi douĕ-ḑecĭ de anĭ nu se sfêrşescŭ nicĭ-odată.* Dér, totŭ scoţêndŭ din pungă fără a mai pune într'însa, îndată i-se dă de fundŭ, ş'atuncĭ... *când sécă fântâna, se cunósce şi preţulŭ apei.* Óre nu l'ar fi pututŭ cunósce de mai nainte, déc'ar fi voitŭ? Vreţĭ sĕ sciţĭ câtŭ preţuescŭ banii? Mergeţĭ şi cercaţĭ sĕ vĕ'mprumutaţĭ. *Cine se duce sĕ se împrumute, se duce sĕ se umiléscă.* Totŭ asemenea se întêmplă şi împrumutătorilorŭ, când cerŭ înapoi ce au împrumutatŭ. Dér sĕ lăsămŭ tóte astea la o parte, şi sĕ vorbimŭ despre alt-ceva.

„Bunulŭ Ricard ne spune fórte înţelepţesce, că *dorinţa desmăţată de a se'mpodobi este o adevĕrată nebuniă.* Mai 'nainte de a'ţĭ întreba gusturile, cercetéză'ţĭ punga. *Mândria este unŭ cerşitorŭ, care face totŭ atâta sgomotŭ, ca şi nevoia, dér care e şi mai nesaţiosŭ.* De cumperĭ unŭ lucru frumosŭ, îţĭ vorŭ mai trebui alte ḑece pe lângă dênsulŭ, ca *podóba* sĕ fiă deplină, pe când *e multŭ mai uşorŭ sĕ'nlăturĭ prima fantasiă, de câtŭ sĕ'mpacĭ pe tóte cele-lalte care vinŭ după dênsa.* Unŭ scăpătatŭ, care se frământă sĕ imite p'unŭ avutŭ, este totŭ aşa de nebunŭ, ca şi brósca din fabulă, care se opintia sĕ se umfle câtŭ boulŭ. *Corăbiele cele marĭ potŭ pluti pe oceane, pe când luntrişórele trebuie sĕ se ţină pe lângă ţermurĭ.* Nebuniele de felulŭ acesta îndată suntŭ pedepsite, *căcĭ îngâmfarea, care prânḑesce cu vanitatea, cinéză cu dispreţulŭ. Omulŭ înfumuratŭ mănâncă diminéţa cu abundanţa, la prânḑŭ cu neaverea şi séra cu ruşinea.* Ce câştigămŭ, până în cele din urmă, din plăcerea deşértă de a străluci, care ne face sĕ trecemŭ prin atâtea pericule, sĕ răbdămŭ atâtea neajunsurĭ? Ea nu ne póte nicĭ păstra sănĕtatea, nicĭ îndulci relele, nicĭ spori meritul personalŭ; din contră, nasce invidia şi aduce ruina stărilorŭ. *Ce este unŭ fluture? Nimicŭ alta decâtŭ o omidă înaripată: étă ce este şi sĕraculŭ înzorzonatŭ!*

„Óre nu este o nebuniă sĕ te îndatorezĭ pentru asemenea lucrurĭ de prisosŭ?! La vênḑarea de astăḑĭ, sunteţĭ păsuiţĭ cu plata pentru şése lunĭ de ḑile: póte că acésta a şi îndemnatŭ pe unii sĕ vină a cumpĕra câte ceva, fiind-că, neavêndŭ banĭ gata, vorŭ sĕ'şĭ împace gustulŭ, fără a scóte nimicŭ din pungă. Dér cugetaţĭ voi bine la ce faceţĭ, când vĕ îndatoraţĭ? Vĕ gândiţĭ óre că daţĭ altuia drepturĭ asupra libertăţii vóstre? Décă n'aţĭ puté plăti la termenŭ, v'arŭ fi ruşine sĕ mai daţĭ ochĭ cu creditorulŭ; v'aţĭ schimba faţa, când i-aţĭ vorbi; aţĭ alerga la iertăciunĭ înjositóre; încetulŭ cu încetulŭ, v'aţĭ perde sinceritatea ş'aţĭ ajunge sĕ vĕ desonoraţĭ prin minciunile cele mai invederate şi demne de dispreţuitŭ; căcĭ, precum ḑice bunulŭ Ricard, *décă alŭ doilea viţiu e sĕ minţĭ, celŭ dintâiu e sĕ te îndatorezĭ.* Unŭ omŭ liberŭ nicĭ-odată n'ar trebui sĕ roşéscă, nicĭ sĕ se témă d'a vorbi orĭ şi cui, şi de a'lŭ privi în faţă; adesea însĕ sĕrăcia stinge şi curagiulŭ şi şi virtutea. *E cu neputinţă ca unŭ sacŭ golŭ sĕ stea în susŭ.*

„Ce aţĭ crede voi despre unŭ rege séu despre unŭ guvernŭ, care v'arŭ opri, printr'unŭ ordinŭ orĭ printr'o lege, sĕ vĕ îmbrăcaţĭ ca cei marĭ, sub pedépsă de închisóre, de amendă séu de bătaiă? Aţĭ rĕspunde, că sunteţĭ liberĭ, că aveţĭ dreptulŭ sĕ vĕ învestmêntaţĭ cum puteţĭ şi cum vĕ place, că o asemenea lege ar fi absurdă, că re-

Carte aprobată. *„Gramatica limbei române“*, întocmită pentru scólele medii şi civile, de *Nicolau Pilţia*, profesorŭ la gimnasiulŭ mare publicŭ românŭ de confesiunea gr. or. din Braşovŭ, în (editura lui Theochar Alexi în Braşovŭ) a obţinutŭ în a doua ediţiune aprobarea Ministerului r. ung. de culte şi instrucţiune publică prin decretulŭ sub Nr. 43,235 de dato 7 Decemvre 1889. Autorulŭ face atente pe On. Direcţiunĭ scolare, unde este întrodusă numita carte, că esemplarele din ediţiunea ântâia *nu se mai potŭ folosi în scólă.*

* * *

Postŭ de învĕţătorŭ. Subscrisulŭ are lipsă cu 1 Septemvre a. c. de unŭ învĕţătorŭ suplentŭ, însărcinatŭ cu propunerea obiectelorŭ prescrise pentru clasele I şi II, respective despărţĕmintele 1, 2 şi 3 ale şcólei române gr. c. confes. din opidulŭ Şomcuta-mare. Salarulŭ anualŭ e 200 fl. v. a. plătiţĭ de mine în rate lunare postcipative, din care sumă alesulŭ va avé a încăldi sala de învĕţămêntŭ pe timpulŭ prelegerilorŭ. După serviţiulŭ de probă, alesulŭ va fi întăritŭ din partea autorităţilorŭ şcol. competente. Cererile suntŭ a se adresa subscrisului până în 30 Iulie st. n. a. c. provĕdute cu următórele documente: 1) Carte de botezŭ. 2) Atestatŭ despre absolvarea preparandiei şi Diploma de cualificaţiune. 3) Atestatŭ despre purtarea morală şi serviţiulŭ de până acuma. 4) Atestatŭ, că în casŭ de lipsă arŭ puté împlini şi serviţiile cantorale. Cei ce pricepŭ musica, notele şi industria de casă, vorŭ fi preferiţĭ. — *Şomcuta mare* (Nagy-Somkut p. u. loco), 20 Iunie 1890. *Eliŭ Popŭ* cantorŭ-învĕţătorŭ.

* * *

Balŭ şi concertŭ va arangia junimea academică română din Chiorŭ şi comitatele vecine, dimpreună cu inteliginţa română din Şomcuta-mare, la 24 Iulie n. c. în Şomcuta-mare. Venitulŭ este destinatŭ pentru corulŭ plugarilorŭ românĭ de acolo. Preşedinte: Vasiliu Dragoşŭ; Cassarŭ: Alesandru Buteanŭ; controlorŭ: Georgiu Miculŭ; secretarŭ: Simeonŭ Meciu. In comitetŭ suntŭ următorii membrii: Ioanŭ Anca, Alesandru Babanŭ, Gavriilŭ Berinde, Nicolau Bosga, Emiliu Bota, Laurenţiu Branŭ, Vasiliu Buteanŭ, Demetriu Cionca, Demetriu Cupşa, Dr. Iosifŭ Farcaşŭ, Isidorŭ Hangea, Alesiu Hossu, Nicolau Hossu, Ioanŭ Hossu, Iuliu Lemenyi, Ioanŭ Lengyelŭ, Sigismund Lengyel, Victorŭ Marcŭ, Aug. Moldovanŭ, Georgiu Moldovanŭ, Iuliu Moldovanŭ, Vasiliu Napŭ, Nicodinŭ Paul, Elia Popŭ, Vasiliu Popŭ, Demetriu Savu, Alesandru Şimonŭ, Simeonŭ Szabó, Nicolau Tincŭ, Vasiliu Vaida. Preţulŭ întrărei de persónă: 1 fl. 50 cr.; pentru familiă constătătóre din trei membri 3 fl.; dela trei membri în susŭ de fiă-care membru 1 fl. Inceputulŭ la 7 óre séra. Pentruca încuartirarea sĕ se pótă efectuì cu tótă promptitudinea, doritorii de a participa suntŭ rugaţĭ a avisa pe d-lŭ Vasiliu Buteanŭ, teologŭ în Şomcutamare. Ofertele marinimóse şi suprasolvirile se vorŭ primi cu mulţămită şi se vorŭ cuita pe cale diaristică.

Esamene la sate.

Reghinulŭ săsescŭ, Iunie 1890.

Onorată Redacţiune! Diua de 25 Iunie n. c. a fostŭ o adevĕrată di de sĕrbătóre pentru Românii din Reghinulŭ săsescŭ şi giurŭ, fiind-că în acea di s'a ţinutŭ esamênulŭ cu pruncii dela şcólele române gr. cat. din acestŭ opidŭ, carĭ şcóle le-au frecuentatŭ tinerĭ românĭ de ambe secsele, nu numai din Reginulŭ săsescŭ, ci şi din giurulŭ lui, ba încă şi din depărtărĭ însemnate. Edificiulŭ şcolarŭ era înfrumseţatŭ, atâtŭ din afară, câtŭ şi din lăuntru, cu verdeţurĭ şi cununĭ de florĭ.

La 8 óre dimineţa s'a începutŭ esaminarea pruncilorŭ sub presidiulŭ P. On. D-nŭ Protopopŭ gr. cat. Petru Uilăcanŭ. S'au esaminatŭ mai întâi copiiĭ din clasele I. şi II. normală cu d-lŭ învĕţătorŭ *Mihailŭ Pascu.* Esaminarea acestora a duratŭ până după 10 óre a. m., când se începù esamenulŭ cu elevii din a III. şi IV-a clasă normală, cărora lĭ-a propusŭ esemplarulŭ învĕţătorŭ, d-lŭ *Georgiu Maiorŭ*, care, deşi înaintatŭ în etate, a datŭ probe în diua de astădĭ, că este unulŭ dintre cei mai strădalnicĭ învĕţătorĭ românĭ.

Pe lângă inteligenţa română din acestŭ opidŭ de ambe secsele, a mai luatŭ parte la esamenŭ unŭ numĕrŭ frumosŭ de ascultătorĭ, nu numai din locŭ, ci şi din împregiurime.

Considerândŭ rĕspunsurile esacte ale pruncilorŭ, materia cea multă, ce s'a propusŭ în aceste şcóle, numĕrulŭ celŭ mare de diferite operate ale elevilorŭ, carĭ împodobiau masa şcólei, cu dreptŭ cuvêntŭ se póte dice, că spesele, ce le-au avutŭ părinţii cu susţinerea copiilorŭ la acéstă şcólă, nu au fostŭ zadarnice, mulţămită amintiţilorŭ d-nĭ învĕţătorĭ, carĭ suntŭ la înălţimea chiămărei lorŭ.

Către 2 óre p. m. Prea On. D-nŭ Protopopŭ, prin o cuvêntare frumósă şi acomodată, încheià esamenulŭ, lăudândŭ şi mulţămindŭ atâtŭ d-lorŭ învĕţătorĭ pentru zelulŭ celŭ mare, ce l'au arătatŭ, câtŭ şi publicului, ce era de faţă, îndemnându-lŭ cu tótă puterea cuvêntului ca sĕ se intereseze de crescerea tinerelorŭ odrasle românescĭ, carĭ suntŭ stêlpii viitorului bisericei şi naţiunei nóstre.

P.

Bălanŭ (Sĕlagiu), Iunie 1890.

O şcólă bună se póte asĕmĕna cu o lumină, ale căreia rade străbatŭ până şi în coliba cea din urmă. O asemenea lumină este şi şcóla nóstră poporală gr. or. din Bălanŭ, precum se póte vedé acésta din resultatulŭ esamenului din 12 (24) Maiu a. c., alŭ căruia decursŭ voiescŭ prin acésta sĕ'lŭ arătŭ cetitorilorŭ „Gazetei.“

Mai de dimineţă, ca de obiceiu, s'a începutŭ sfânta liturgiă, cu care ocasiune d-lŭ preotŭ Iónŭ Giorgea senior ţinù, o cuvêntare frumósă, în care arătà însemnătatea cea mare, ce o are unŭ învĕţătorŭ bunŭ pentru fiă-care omŭ. Corulŭ în biserică l'a formatŭ învĕţătorulŭ cu şcolarii sĕi, ér apostolulŭ l'a cetitŭ — bine şi respicatŭ — o fetiţă de 8 anĭ.

După eşirea din biserică, urmà esamenulŭ, la care erau de faţă 28 şcolarĭ din şcóla de repetiţiune şi 66 din şcóla de tóte dilele, dintre aceştia vre-o 36 erau numai începĕtorĭ, unulŭ mai micŭ ca celalaltŭ.

Scóla era frumosŭ împodobită, la pórtă cununĭ de florĭ şi verdeţurĭ, în mijlocŭ cu inscripţia: „Bine aţĭ venitŭ!“, la uşa şcólei asemenea, pe mésa din mijloculŭ şcólei unŭ pahar cu florĭ, clasificările şcolarilorŭ, scrisorile de probă cu temele stilistice etc., ér pe o altă masă se aflau pălării de paie şi coşercĭ de nuele, pe carĭ se aflau bilete cu numele şcolarilorŭ carĭ le-au lucratŭ.

Mai întâi vredniculŭ învĕţătorŭ *Simeonŭ Rotariu* cântà cu şcolarii sĕi „Împĕrate cerescŭ“, Rugăciunea Domnului şi unŭ altŭ cântecŭ şcolasticŭ, după care unŭ şcolarŭ de 9 anĭ salutà pe óspeţĭ prin o vorbire potrivită, ér o fetiţă de 8 anĭ, după câteva cuvinte de mulţămită în numele şcolăriţelorŭ, dete câte unŭ buchetŭ de florĭ la amêndoi preoţii, cum şi d-lui notarŭ Vasiliu Oprişŭ, care este unŭ nobilŭ sprijinitorŭ alŭ acestei şcóle.

După acestea se începù esaminarea. Invĕţătorulŭ provocà mai ântêi pe copiiĭ din despărţĕmêntulŭ superiorŭ şi celŭ de mijlocŭ ca sĕ lucreze din capulŭ lorŭ câte o temă stilistică — o epistolă séu naraţiune, după gradulŭ lorŭ de desvoltare. Până ce aceştia lucrau în tăcere, cu cei micuţĭ se continuà esamenulŭ. Copiiĭ dedeau minunate rĕspunsurĭ în propositiunĭ întregĭ, analisau propositiunĭ, despărţindu-le în cuvinte, cuvintele în silabe, ér silabele în sunete. Copii micĭ, abia de un an la şcólă, sciau scrie singuratice cuvinte pe tablă cu creta, cum şi pe tăbliţele lorŭ, şi încă corectŭ. Se esaminară şi din catechismŭ, istoria biblică şi calculare. Apoi şcolarii din anulŭ alŭ 2-lea cetiră din abecedariu cu tonŭ tare şi fórte la înţelesŭ, apoi eserciţii limbistice, verbalĭ şi în scrisŭ. Invĕţătorulŭ adunà lucrările şcolarilorŭ din anulŭ 3-lea şi le puse pe mésă, apoi puse şcolarilorŭ întrebărĭ din Religiune, Matematică, Geografiă împreunată cu Istoria, arătândŭ pe bărbaţii cei mai însemnaţĭ ai Românilorŭ; Istoria naturală, Botanică, Economiă: stupăritŭ şi pomăritŭ. In tóte copiiĭ au arătatŭ cunoscinţe relativŭ admirabile.

In urmă copiiĭ din cele douĕ despărţĕminte mai înalte declamară diferite poesii, urmà apoi unŭ dialogŭ despre sórtea beutorilorŭ, după care se împărţì între şcolarĭ premiulŭ de 2 fl. dăruiţĭ de d-lŭ notarŭ. Esamenulŭ se terminà la 12 óre, ér dela 12 până la 1 óră p. m. se esaminară şcolarii din şcóla de repetiţiune, carĭ asemenea nĭ-au umplutŭ inimile de bucuriă prin rĕspunsurile lorŭ.

Gratulândŭ bravului învĕţătorŭ Simeonŭ Rotariu, încheiu dicêndŭ confraţilorŭ sĕi: „Mergeţĭ şi făceţĭ asemenea!

Ioanŭ Bistriţenŭ,
membru alŭ comitetului parochŭ.

Chizdia, (comit. Timişŭ), Iunie 1890.

On. D-le Redactorŭ! Cetindŭ în fóia D-vóstră despre sporiulŭ ce l'au seceratŭ la esamenele scólelorŭ poporale învĕţătorii vrednicĭ de chiămarea lorŭ, nu potŭ sĕ rĕmânŭ nemişcatŭ atâtŭ eu, câtŭ şi orĭ care Românŭ bine simţitorŭ şi iubitorŭ de némulŭ sĕu. E mare bucuriă pentru unŭ poporŭ a se puté lăuda cu aşa învĕţătorĭ, dér şi mai mare ni-ar fi bucuria, când toţĭ învĕţatorii noştri s'arŭ sili a secera asemenea róde; trebue însĕ sĕ recunóscemŭ cu durere, că se află şi învĕţătorĭ, carĭ în locŭ sĕ cultiveze mlădiţele tinere ale naţiei nóstre, date în grija lorŭ, le lasă părăsite şi uitându-şĭ de sfânta lorŭ chiămare, nu se gândescŭ nicĭ la rĕulŭ ce-lŭ facŭ naţiei lorŭ, nicĭ la urmările triste, ce vorŭ urma din nepăsarea lorŭ.

In satulŭ nostru Chizdia din comitatulŭ Timişului s'a ţinutŭ esamenulŭ cu copiiĭ dela scóla română gr. c. în 22 Maiu.

Scóla nóstră dela întemeiarea ei, cam 50 de anĭ, până prin anul 1880 a fost o scólă de frunte între celelalte scolĭ poporale din cerculŭ Lipovei, povĕţuită fiindŭ de învĕţătorĭ harnicĭ şi cunoscĕtorĭ de chiămarea lorŭ, ale cărorŭ ostenele n'au rĕmasŭ fără róde bine-făcătóre şi alŭ cărorŭ nume nu s'a ştersŭ şi nu se va şterge din inimile nóstre în vecĭ. Dela an. 1880 începêndŭ, fiindŭ învĕţătorii nestatornicĭ, la scóla nóstră mergerea înainte a începutŭ a scădé din ce în ce mai multŭ, şi décă ne întrebămŭ, că din ce pricină, nu putemŭ rĕspunde, decâtŭ, că învĕţătorii séu n'au avutŭ chiămarea de învĕţătorŭ, séu n'au fostŭ destulŭ de învĕţaţĭ, ceea ce a şi fostŭ

---

gele orĭ guvernulŭ ar fi tiranicŭ. Şi cu tóte astea voi vĕ supuneţĭ de bună-voiă unei asemenea tirănìi, când faceţĭ datorii pentru îmbrăcăminte luxósă. Creditorulŭ are dreptulŭ sĕ vĕ ia libertatea, punêndu-vĕ la închisóre, décă nu sunteţĭ în stare sĕ-i plătiţĭ. Când cumpĕraţĭ, póte că nu vĕ mai gândiţĭ la plată *însĕ creditorii*, precum dice bunulŭ Ricard, *au o mai bună memoriă decâtŭ debitorii. Creditorii suntŭ unŭ némŭ de ómenĭ superstiţioşĭ, nisce bunĭ observatorĭ ai tuturorŭ epocelorŭ din calendarŭ.* Diua de plată vine când nicĭ te aştepţĭ şi ţi-se cere când nu eştĭ pregătitŭ a o desface, séu décă n'ai uitatŭ datoria, terminulŭ, care la începutŭ ţi-se părea atâtŭ de lungŭ, la apropiere ţi-se pare că s'a prea scurtatŭ. Credŭ, că timpulŭ, care are aripĭ la umerĭ, şĭ-a pusŭ şi la călcâie. *Păresimile suntŭ fórte scurte,* dice bunulŭ Ricard, *pentru câţĭ au sĕ plătéscă la Pascĭ.* Cine se împrumută e sclavulŭ împrumutătorului şi vice-versa. Urîţĭ acestŭ jugŭ, păstraţi-vĕ libertatea şi susţineţi-vĕ independenţa; fiţĭ muncitorĭ, economĭ şi liberĭ.

„Póte că astădĭ vĕ credeţĭ într'o stare bună, care v'ar ierta îndestularea unorŭ gusturĭ; însĕ până puteţĭ, e mai bine sĕ puneţĭ d'o parte pentru bĕtrâneţe şi pentru dile de nevoiă. *Sórele dimineţii nu ţine tótă diua.* Câştigulŭ e nesigurŭ şi trecĕtorŭ, cheltuiéla sigură şi necurmată în tótă viéţa. *E mai uşorŭ sĕ facĭ douĕ coptóre, decâtŭ sĕ ţii pe unulŭ caldŭ: culcă-te dér fără cină, decâtŭ sĕ te scolĭ cu datorii. Agonisesce câtŭ poţĭ şi păstréză ce ai câştigatŭ: étă adevĕratulŭ secretŭ de a preface plumbulŭ in aurŭ,* şi când veţĭ posede acéstă pétră filosofală, fiţĭ signrĭ, că nu vĕ veţĭ mai plânge nicĭ de asprimea timpurilorŭ, nicĭ de greutatea impositelorŭ.

IV. „Aşa ne'nvéţă, amicii mei, drépta judecată şi înţelepciunea. Cu tóte astea, nu vĕ încredeţĭ numai în *muncă*, *economiă* şi *prevedere*, lucrurĭ d'altmintrelea minunate, dér cu totulŭ nefolositóre fără bine-cuvêntarea cerului. Cereţĭ dér cu umilinţă acéstă bine-cuvêntare. Nu fiţĭ nesimţitorĭ către cei ce suntŭ astădĭ în nevoiă, ci consolaţi'i şi ajutaţi'i cu bună-voinţă. Aduceţi-vĕ aminte, că Iovŭ cădŭse în cea mai cumplită sĕrăciă şi că în urmă, prin credinţă şi răbdare, ajunse éraşĭ fericitŭ.

„Acum nu vĕ mai spunŭ nimicŭ. *Esperiinţa este o scólă, ale căreĭ lecţiunĭ ne ţinŭ scumpŭ; dér numai într'ênsa potŭ învĕţa neinţelepţii,* ba încă şi aci pré puţinŭ, căcĭ precum dice bunulŭ Ricard, *poţĭ sĕ dai unŭ bunŭ consiliu, dér nu şi o bună purtare.* Cu tóte acestea aduceţi-vĕ aminte, că *cine nu scie sĕ asculte de consilii, nu póte fi ajutatŭ. Ascultă raţiunea, că altfelŭ cu amarŭ te vei căi.*“

Bĕtrânulŭ Avramŭ îşĭ terminà cuvêntarea, care fusese ascultată şi pe deplinŭ aprobată; dér n'apucà sĕ se misce din locŭ, şi toţĭ făcură altfelŭ de cum îi învĕţase. Incepêndu-se vêndarea, fiă-care cumpĕrà câtŭ putù mai nebunesce, cu tóte spusele lui şi cu tótă temerea ce aveau că n'o sĕ pótă plăti impositele. Vĕdŭiu, că bietulŭ omŭ studiase bine „Almanachurile“ mele şi că aşedase în orĭ dine totŭ ce spusesemŭ eu de douĕ-decĭ de anĭ asupra acestorŭ materii. Desele menţiunĭ, ce totŭ făcuse despre mine, pe orĭ-care altulŭ l'ar fi făcutŭ sĕ casce de urîtŭ, însĕ vanitatea mea rĕmase fórte împăcată, deşi sciamŭ bine, că din tótă înţelepciunea, ce'mĭ atribuia, nu era nicĭ a decea parte a mea propriă, ci o culesesemŭ şi eu din maximele tuturorŭ seculilorŭ şi tuturorŭ naţiunilorŭ. Orĭ-cum însĕ, mĕ hotărîiu sĕ mĕ folosescŭ celŭ puţinŭ eu de preceptele menţionate şi — cu tóte că la începutŭ vreamŭ sĕ cumpĕrŭ ceva, ca sĕ'mĭ facŭ o haină nouă — mĕ retrăseiu, ca sĕ mai portŭ câtva pe cea vechiă. Cetitorule, décă vei face şi tu aşa, vei câştiga câtŭ şi mine.

Ricard Saunders.

pricina, că nicĭ unulŭ n'a petrecutŭ mai multŭ ca doi-trei anĭ ca învĕţătorŭ la şcóla nóstră, ne aflându-i vrednicĭ de slujba lorŭ. Acum doi anĭ ajungêndŭ şcóla nóstră ér fără învĕţătorŭ, ni-s'a trimisŭ de către mai marii noştri bisericescĭ unŭ preparandŭ absolutŭ de Oradea-mare, cu numele *Georgiu Poenariu*, dér numai ca suplentŭ, lăsândŭ ca peste unŭ anŭ, décă-lŭ vomŭ afla vrednicŭ de postulŭ sĕu, sĕ'lŭ alegemŭ pentru totdéuna; dér şi de astădată ne-amŭ înşelatŭ amarŭ în aşteptarea nóstră, pentru-că susŭ disulŭ suplentŭ nicĭ în anulŭ trecutŭ, nicĭ în anulŭ acesta n'a arătatŭ ceva sporŭ, ba în anulŭ acesta afară de unele obiecte esamenulŭ a mersŭ de totŭ rĕu; cu desclinire în cetire, socótă şi economiă a arătatŭ mai puţinŭ sporŭ, deşi poporulŭ nostru are cea mai mare lipsă de aceste obiecte astădĭ, în viéţa nóstră grea de economiă.

Mare ni-ar fi bucuria, décă amŭ puté vedé şcóla nóstră éră în starea ei înfloritóre, în care a fostŭ înainte de asta cu 8 anĭ. Nădăjduimŭ în Dumnedeu şi credemŭ, că şi mai marii noştri bisericescĭ, carĭ voescŭ binele nostru şi înaintarea naţiei nóstre scumpe, se vorŭ îndura a pune capĕtŭ acestui rĕu, care ne duce la perire sufletéscă şi trupéscă.

Unulŭ din cei ce au fostŭ la esamenŭ.

De sub póla Meseşului Sĕlăgianŭ, Iunie 1890.

Ca comisarŭ alesŭ din partea Despărţĕmêntului XI alŭ Associaţiunei Transilvane pentru protopopiatulŭ Crasnei, după esamenele, despre care am raportatŭ Dumineca trecută, luai parte la esamenulŭ ţinutŭ în 13 Maiu în comuna:

Sîgŭ, unde funcţionéză ca învĕţătorŭ *Petru Epure*; la esamenŭ s'au presentatŭ 17 pruncĭ şi 12 fete, unŭ numĕrŭ destulŭ de micŭ, căcĭ înscrişĭ la şcólă au fostŭ 111 pruncĭ. Comisiunea cu durere a vĕdutŭ, că nu numai poporulŭ peste totŭ, ci chiar şi antistia comunală s'a feritŭ a lua parte la esamenŭ. Nu se scie ce póte fi causa, de în acéstă comună de vre-o câţĭva anĭ încóce causa şcolară totŭ îndĕrĕtŭ merge. Scriitorulŭ acestorŭ rêndurĭ îşĭ aduce aminte, că şcóla din Sîgŭ acuma'sŭ 15—20 de anĭ era între şcólele cele mai de frunte, ér astădĭ, totŭ cu acelŭ învĕţătorŭ, şcóla din Sîgŭ e pusă între cele mai slabe din tractulŭ Crasnei. Ar fi de doritŭ, ca atâtŭ învĕţătorulŭ, câtŭ şi fruntaşii comunei bisericescĭ şi politice, dândŭ mâna la olaltă şi lăsândŭ tóte neînţelegerile la o parte, sĕ îmbrăţişeze cu toţii causa sântă a şcólei, căcĭ altfeliu ne vomŭ pomeni, că şcóla va ajunge acolo, de unde a începutŭ pe timpulŭ azbuchelorŭ. Scrisorĭ de probă au fostŭ espuse la esamenŭ numai 10, de altmintrelea destulŭ de curate şi cetibile. Abia au sciutŭ ceti mai binişorŭ 7 pruncĭ şi 2 fete, ceialalţĭ au sciutŭ ceti numai pe tabelele de pe părete şi ceva din abecedarŭ. Şcóla e bună, însĕ necurată şi nevăruită. La esamenulŭ din comuna:

Malŭ, ţinutŭ totŭ în 13 Maiu după amédĭ, din peste 100 pruncĭ obligaţĭ la şcólă, s'au presentatŭ le esamenŭ abia 9 pruncĭ şi 11 fete. S'a constatatŭ fórte puţinŭ, ca sĕ nu dicŭ nicĭ unŭ progresŭ. Scrisorĭ de probă au fostŭ espuse 8, scrise fórte rĕu şi necurate, semnŭ că pruncii abia sciu scrie câte ceva. Cetitulŭ încă a fostŭ de totului slabŭ, abia a sciutŭ unŭ singurŭ pruncŭ ceti mai bine. Se póte dice fără nicĭ unŭ pĕcatŭ, că din totŭ tractulŭ a fostŭ celŭ mai slabŭ esamenŭ. Causa principală e învĕţătorulŭ *I. Torma*, care ce-i dreptŭ, are cualificaţiunea recerută, dér e fórte leneşŭ faţă cu datorinţa lui de învĕţătorŭ, apoi dedatŭ fiindŭ cu beutura de vinarsŭ, cu dilele întregĭ nu se intereséză de şcólă. Nu-i mirare décă şi poporulŭ, vĕdêndŭ, că nu-i pentru ce, nu şĭ-a trimisŭ peste anŭ pruncii la şcólă, cum s'a vĕdutŭ acésta şi în decursulŭ esamenului, când întrebatŭ fiindŭ unŭ pruncŭ de câte-orĭ a fostŭ la şcólă peste anŭ, a rĕspunsŭ, că „*a doua óra cu amu*"; apoi de unde sĕ aşteptĭ progresŭ? Ce e dreptŭ, Rvd. D-nŭ protopopŭ şi vicarŭ nu i-a rĕmasŭ datorŭ învĕţătorului, căcĭ l'a dogenitŭ aspru pentru negliginţă şi l'a admoniatŭ, că décă pe viitorŭ nu-şĭ va împlini cu acurateţă oficiulŭ, va întreprinde paşii necesarĭ pentru a-lŭ da afară din oficiulŭ învĕţătorescŭ. Vomŭ vedé, că óre sĕmênţa aruncată nu a cădutŭ pe pétră. Sĕ sperămŭ însĕ, că învĕţătorulŭ din Malŭ îşĭ va veni în orĭ, deşteptându-se din ameţélă până ce nu-i prea târdiu, acésta o doresce familia sa, acésta o poftesce dela dênsulŭ naţiunea, care-lŭ plătesce şi din a cărei sudóre trăesce.

După acestŭ esamenŭ, puţinŭ măgulitorŭ pentru fruntaşii comunei Malŭ şi nemângăitorŭ pentru sufletele celorŭ ce aştéptă renascerea prin carte a poporului românŭ, ne-amŭ mângăiatŭ în diua următóre, 14 Maiu, la esamenulŭ din:

Cizeriu. Acéstă comună, fiindŭ în drumŭ de ţiéră, are o şcólă pe câtŭ de frumósă în afară pe atâtŭ de mândră şi puternica în instrucţiunea şi educaţiunea pruncilorŭ şcolarĭ. Invĕţătorulŭ *Nichita Liscanŭ*, precum în anii de mai 'nainte, aşa şi în éstŭ anŭ a datŭ dovedĭ strălucite, că causa şcólei 'i zace mai multŭ la inimă, ca orĭ ce altă causă privată, déră nu mai puţinŭ se intereséză de causa şcolară neobositulŭ notarŭ din locŭ D-lŭ I. Popŭ, care şi cu ocasiunea luărei esamenului a arătatŭ unŭ interesŭ viu faţă cu progresulŭ din şcólă, luândŭ parte până în fine la esamenŭ.

S'au presentatŭ 46 pruncĭ şi 19 fete, avêndŭ scrisorĭ de probă 51, şi 15 elevĭ desemnurĭ, éră 20 de pruncĭ au espusŭ concepte stilistice de epistole scrise frumosŭ şi la înţelesŭ. Din studiele prescrise s'a constatatŭ progresŭ eminentŭ, cu deosebire pruncii s'au produsŭ bine cu cetitulŭ corectŭ şi cu multe declamaţiunĭ naţionale bine alese şi predate.

Aicĭ se află şi grădină de pomăritŭ lângă şcólă, destulŭ de mare, ér locŭ cultivatŭ cu pomĭ nobilĭ puţinŭ; ne nutresce însĕ speranţa, că pe viitorŭ vomŭ puté constata şi în acéstă privinţă progresŭ îmbucurătorŭ. Edificiulŭ şcólei e fórte solidŭ, de pétră, sala de propunere spaţiósă, curăţită şi văruită bine, semnŭ, că conducerea şcólei e pusă în mâna unorŭ ómenĭ harnicĭ şi plinĭ de zelŭ pentru binele şi luminarea poporului românŭ. Totŭ în acea di la 11 óre s'a ţinutŭ esamenulŭ în comuna:

Pria. La esamenŭ s'au presentatŭ 30 pruncĭ şi 29 fete; scrisorĭ de probă au fostŭ 27, curate şi legibile. Invĕţătorulŭ *Eliă Ghilea* de astă-dată a doveditŭ cu multŭ mai îmbucurătorŭ progresŭ ca în anulŭ trecutŭ, şi în tótă privinţa se póte dice, că a fostŭ la înălţimea chiămărei sale. Din obiectele prescrise s'a constatatŭ progresŭ laudabilŭ, mai cu sémă cetitulŭ peste totŭ a fostŭ fórte bunŭ; cu unŭ cuvêntŭ, din întrebările şi rĕspunsurile precise ale pruncilorŭ, s'a vĕdutŭ, că învĕţătorulŭ în decursulŭ anului şcolasticŭ trecutŭ a fostŭ cu fórte mare stăruinţă faţă cu şcóla, ceea-ce numai spre laudă 'i póte servi. Edificiulŭ şcólei e pomposŭ, ziditŭ din materialŭ solidŭ prin sîrguinţa neobosită a parochului jubilante, M. On. D-nŭ Vasiliu Marincaşŭ, care de vre-o 52 de anĭ asudă în viia Domnului cu zelŭ neîntrecutŭ. — După amédĭ la 5 óre s'au esaminatŭ pruncii din comuna:

Hurezŭ, fiindŭ de faţă la esamenŭ 24 pruncĭ şi 17 fete; scrisorĭ de probă au fostŭ espuse 24, curate şi legibile. Invĕţătorulŭ *N. Maxinŭ*, precum în anii trecuţĭ, aşa şi în ăstŭ anŭ, a doveditŭ, că e devotatŭ causei scolare. Din studiele prescrise a arătatŭ cu pruncii progresŭ bunŭ; grădină de pomăritŭ încă se află cultivată bine. Edificiulŭ scólei, edificată numai de vre-o 3 anĭ încóce, e de pétră, fórte bunŭ şi corĕspundĕtorŭ în tóte privinţele. Onoratulŭ preotŭ Grigoriu Simonŭ — carele acuma'şĭ ia rĕmasŭ bunŭ dela acéstă parochiă păstorită de dênsulŭ de vre-o 10 anĭ cu multŭ zelŭ, — într'adevĕrŭ póte fi fălosŭ de acestŭ aşedĕmêntŭ culturalŭ, ridicatŭ în urma stăruinţelorŭ sale energice.

Comisariulŭ.

Convocărĭ.

Adunarea generală anuală *a Reuniunei femeilorŭ române sĕlăgiene* este convocată pe 4 Augustŭ st. n. 10 óre a. m. în comuna *Supurulŭ de susŭ*.

Membrii Reuniunei şi toţĭ aceia, carĭ se intereséză de cultura femeiei române, sunt poftiţĭ sĕ binevoiască a participa la acea adunare.

Clara Maniu, preşedintă. *A. Cosma*, secret.

*

Tinerimea română din Reghinŭ şi jurŭ este învitată a participa în numĕrŭ câtŭ se póte de mare la **Şedinţa generală**, ce se va ţiné Joi în 10 Iuliu a. c. st. n. la 2 óre p. m. în localitatea şcólei române din Reghinulŭ săsescŭ. Ordinea de di se va notifica la deschidere.

Reghinŭ, la 1 Iuliu 1890.

Georgiu Şandorŭ.

Raportŭ generalŭ

despre starea şi activitatea **„Reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ Sĕlăgenĭ"** *în decursulŭ anului administrativŭ 1889—90.*

In 3 Iunie n. c. s'a ţinutŭ în modulŭ celŭ mai sĕrbătorescŭ a 20-a adunare generală ordinară a Reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ Sĕlăgenĭ. Acéstă adunare, ţinută în comuna Er. Hotoanŭ sub presidiulŭ P. O. D-nŭ *Alimpiu Barboloviciu,* vicarulŭ Silvaniei, a fostŭ cea mai însemnată dintre tóte adunările de până acum ale acestei Reuniunĭ. Cu acéstă ocasiune d-lŭ *Vasiliu Olteanu*, învĕţătorŭ în Pericei, însărcinatŭ fiindŭ din partea presidiului, cetì în faţa numĕrosului publicŭ, ce era de faţă, unŭ raportŭ lucratŭ de d-sa, cu privire la starea şi activitatea Reuniunei. Raportulŭ este de următorulŭ cuprinsŭ:

Onorată Adunare generală! In tómna anului trecutŭ s'au împlinitŭ 20 de anĭ, de când cei mai zeloşĭ bărbaţĭ ai noştri, doritorĭ de cultivarea nóstră, a învĕţătorilorŭ românĭ sĕlăgenĭ, au făcutŭ cei dintêiu paşĭ pentru înfiinţarea acestei Reuniunĭ, ér în tómna anului acestuia, în a 16-a di a lui Octomvre, se vorŭ împlini 20 de anĭ, de când Reuniunea nóstră este deja în viéţă.

Frumosŭ şirŭ de anĭ este acesta, d-lorŭ membri, în viéţa unei Reuniunĭ românescĭ, şi noi cu dreptŭ cuvêntŭ ne putemŭ mândri cu Reuniunea nóstră, nu numai pentru-că ea este cea dintêiu, care s'a ivitŭ pe orisonulŭ culturei poporale naţionale românescĭ, ci şi pentru numele frumosŭ, ce l'a dobênditŭ ea faţă cu tóte reuniunile învĕţătorescĭ, ba chiar şi faţă cu reuniunile străine din jurulŭ nostru.

Cuvine-se dér, ca acum, în ajunulŭ aniversărei de 20 de anĭ dela esistenţa acestei Reuniunĭ, sĕ facemŭ o scurtă reprivire asupra frumosului ei trecutŭ şi sĕ vedemŭ, ce amŭ făcutŭ noi pentru înaintarea acestei Reuniunĭ şi carĭ suntŭ fasele bune şi rele, prin carĭ a trecutŭ Reuniunea nóstră în periodulŭ acesta de 20 de anĭ.

Avut'a, Domnilorŭ, Reuniunea nóstră multe momente îmbucurătóre în viéţa sa, dér a avutŭ de-a suferi şi loviturĭ grele, loviturĭ adêncŭ simţite.

Prima lovitură grea 'i s'a datŭ Reuniunei nóstre în anulŭ trecutŭ prin trecerea din viéţă a fostului ei cassarŭ *Ioanŭ Selagianu*, care 7 anĭ funcţionase ca învĕţătorŭ în Căţelulŭ românŭ şi care cu multă sîrguinţă şi abnegaţiune şĭ-a împlinitŭ datorinţa sa faţă cu Reuniunea. Pĕtrunşĭ de viuă recunoscinţă faţă cu memoria scumpă a lui, membrii Reuniunei, în numĕrŭ de vre-o 10 inşĭ, n'au întârdiatŭ a lua parte la înmormêntarea lui, sĕvîrşită la 23 Iulie a. tr., cu care ocasiune membrii adunaţĭ formară în onórea neuitatului defunctŭ unŭ frumosŭ corŭ, ér doi dintre ei, anume Vasiliu Olteanu, învĕţătorŭ în Pericei, şi Nechita Liscanŭ, învĕţătorŭ în Cizerŭ, prin câte-o vorbire ocasională arătară meritele ce şi le câştigase rĕposatulŭ atâtŭ ca învĕţătorŭ, câtŭ şi ca membru şi funcţionarŭ alŭ Reuniunei, esprimândŭ adêncă condolenţă din partea membrilorŭ.

O lovitură şi mai grea decâtŭ acésta avù sĕ sufere reuniunea nóstră totŭ în anulŭ trecutŭ — Augustŭ în 22 — prin răpirea din mijloculŭ sĕu a meritatului ei vice-preşedinte *Gavrilŭ Trifu*, care timpŭ de 18 anĭ a fostŭ stéua conducĕtóre a acestei Reuniunĭ. Rana nóstră este cu atâtŭ mai simţită, cu câtŭ sciutŭ ne este, d-lorŭ membri, că bărbatulŭ despre care vĕ vorbescŭ n'a fostŭ răpitŭ din mijloculŭ nostru prin vre-unŭ destinŭ providenţialŭ, ci a fostŭ răpitŭ prin cósa nedreptăţii, fiindŭ scosŭ din postulŭ de profesorŭ alŭ preparandiei de statŭ din Zelau şi esportatŭ colo la Szabadka, departe-departe de noi, amicii sĕi.

Prin perderea d-lui Gavrilŭ Trifu, profesorŭ şi vice-preşedinte alŭ Reuniunei nóstre, amŭ perdutŭ pe celŭ mai neobositŭ şi mai meritatŭ factorŭ alŭ Reuniunei, bărbatŭ luminatŭ şi în adevĕrŭ devotatŭ binelui némului sĕu, care prin nesfêrşita sa devoţiune şi stăruinţă, stórse stima şi recunoscinţa sinceră a tuturorŭ conaţionalilorŭ sĕi şi alŭ căruia nume va rĕmâné ca o podóbă pentru tóte timpurile în analele Reuniunei nóstre, cum şi în inimile tuturorŭ membrilorŭ şi amicilorŭ acestei Reuniunĭ.

Presimtŭ şi sciu, că în aceste momente spiritulŭ acestui stimatŭ amicŭ este în mijloculŭ nostru; sĕ-i dicemŭ dér, domnilorŭ, unŭ sincerŭ „Sĕ trăiéscă", ér în semnŭ de recunoscinţă pentru activitatea desfăşurată pe altarulŭ acestei Reuniunĭ în calitatea sa de vice-preşedinte timpŭ de 18 anĭ, propunŭ sĕ 'i se trimită o adresă de recunoscinţă în numele tuturorŭ celorŭ ce suntemŭ astădĭ de faţă la acéstă adunare. (Propunerea se primesce între sgomotóse urărĭ de „sĕ trăiéscă" la adresa d-lui Trifu.)

Acum, Domnilorŭ, după-ce am amintitŭ cele mai dureróse momente din viéţa Reuniunei, permiteţi-ne sĕ cercămŭ, décă golulŭ pricinuitŭ Reuniunei nóstre prin evenimentele de mai susŭ, a fostŭ elŭ delăturatŭ, orĭ nu?

Sciutŭ este, că de câte-orĭ duşmanulŭ a voitŭ sĕ cutropéscă oştirea românéscă, totdéuna şĭ-a aţîntitŭ pumnalulŭ sĕu mai ântêiu asupra conducĕtorului, bine sciindŭ, că cădêndŭ conducĕtorulŭ, oştirea se împrăştiă — capituléză.

Conducĕtorulŭ a cădutŭ, dér a nóstră oştire românéscă n'a capitulatŭ; ea a ţinutŭ şi mai departe lupta cu bărbăţiă, până-ce bunulŭ Dumnedeu îi trimise unŭ nou conducĕtorŭ în persóna bărbatului eminentŭ alŭ naţiunei nóstre, d-lŭ *Andreiu Cosma*, nou alesulŭ nostru vice-preşedinte, mare proprietarŭ în Supurŭ şi directorele băncei naţionale „Silvania" în Şimlĕu.

Cine va contesta membrilorŭ acestei Reuniunĭ dreptulŭ de a se mândri cu acestŭ falnicŭ conducĕtorŭ alŭ lorŭ, care încă la an. 1869 puse temeliile acestei Reuniunĭ, prin care mai întêiu de toţĭ deşteptà din amorţélă spiritulŭ învĕţămêntului poporalŭ şi alŭ învĕţătorilorŭ românĭ sĕlăgenĭ, şi care este astădĭ urditorulŭ şi anteluptătorulŭ tuturorŭ instituţiunilorŭ şi reuniunilorŭ culturale române din Sĕlagiu!

Nu sunt competentŭ, d-lorŭ, şi nicĭ nu mĕ simtŭ în stare a alcătui unŭ tablou fidelŭ alŭ meritelorŭ d-lui Andreiu Cosma, care pórtă recunoscinţa tuturorŭ inimilorŭ române din Sĕlagiu. Ii mulţumimŭ însĕ pentru primirea sarcinei de vice-preşedinte alŭ Reuniunei nóstre şi-i dicemŭ: Trăiéscă d-lŭ Andreiu Cosma, noulŭ nostru vice-preşedinte! (Sala rĕsună în urărĭ de „sĕ trăiéscă").

Rĕmâne sĕ Vĕ raportezŭ despre activitatea celorŭ 13 cercurĭ ale Reuniunilorŭ filiale, din carĭ este compusă Reuniunea generală, desfăşurată în decursulŭ acestui anŭ.

Din protocólele sosite până acum la presidiu reese, că zelulŭ și voia de a lucra la cualificarea imprumutată a membrilorŭ se póte cu dreptulŭ numi îmbucurătorŭ, arătândŭ și în faptă unŭ succesŭ destulŭ de bunŭ. Mai slabŭ stămŭ însĕ cu încassarea taxelorŭ dela membri, mai cu sémă dela membrii ordinarĭ — învĕțătorii — ceea ce provine parte din slăbiciunea lorŭ. necunoscêndŭ marele folóse, ce le aduce acéstă Reuniune chiar și pentru asigurarea viitorului familiilorŭ lorŭ, parte din întrelăsarea acelorŭ P. O. D-nĭ protopopĭ și președințĭ ai cercurilorŭ filiale, carĭ nu aplică cu stricteță mĕsurile prevĕḑute în lege și ordinațiunile consistorialĭ contra renitențilorŭ.

Aceste în generalŭ despre cele 13 cercurĭ. Specialŭ despre fiă-care cercŭ nu potŭ raporta amĕnunțitŭ, deórece abia din trei cercurĭ ni-s'au trimisŭ protocólele ambelorŭ ședințe și adunărĭ — de tómnă și primăvéră — din carĭ însĕ am pututŭ face următórele constatărĭ:

1) In tractulŭ Periceiului membrii lucréză cu mare zelŭ și cu destulŭ succesŭ; dela adunărĭ nu absentéză nicĭ unulŭ, în privința solvirei taxelorŭ stau în fruntea orĭ-cărui cercŭ, toțĭ și-au plătitŭ taxele restante și cursive, afară de unulŭ, care are de totŭ mare restanță, dér contra căruia s'au luatŭ mĕsurile de lipsă, îndrumatŭ fiindŭ, ca în timpŭ de 3 lunĭ sĕ-șĭ plătéscă datoria. 2) In tractulŭ Crasnei starea e destulŭ de îmbucurătóre atâtŭ în privința învĕțămêntului, câtŭ și a solvirei taxelorŭ. 3) In tractulŭ Vâlcăului sîrguință îmbucurătóre, taxele însĕ ar fi de doritŭ sĕ se solvéscă mai regulatŭ. 4) Din tractulŭ Ipului ni-a sositŭ numai protocolulŭ adunărei de tómnă, din care se vede, că învĕțătorii în privința scólei îșĭ implinescŭ destulŭ de bine datorința lorŭ, în privința solvirei taxelorŭ însĕ trebue sĕ arate mai mare zelŭ. 5) Din tractulŭ Sărvadului asemenea s'a trimisŭ numai protocolulŭ adunărei de tómnă. Activitate destulŭ de energică, taxele se plătescŭ regulatŭ. 6) Din tractulŭ Eriului numai protocolulŭ adunărei de primăvéră. Membrii stau multŭ îndĕrĕtulŭ celorlalte cercurĭ atâtŭ în privința desvoltărei sciințelorŭ scolare, câtŭ și a solvirei taxelorŭ, a cărorŭ restanță trece peste 100 fl. Presidiulŭ generalŭ nu va întârḑia a lua mĕsurile de lipsă cu privire la acestŭ cercŭ. Notarulŭ se admoniéză, ca în viitorŭ sĕ compună protocolulŭ mai cum se cade. 7) Tractulŭ Șamșodului e unulŭ dintre cele mai active. Membrii lucréză pe întrecute, la ce multŭ contribuescŭ zeloșii preoțĭ *Galŭ* și *Ostatea* prin escrierea de premii pentru diferite elaborate. Taxele se solvescŭ regulatŭ. 8) Tractulŭ Orței. Față cu învĕțămêntŭ o sirguință destulŭ de mare, față cu solvirea taxelorŭ însĕ multă nepăsare, mulțĭ învĕțătorĭ absentéză și dela adunărĭ. 9) In tractulŭ Băsescilorŭ se petrecŭ lucrurĭ fórte îmbucurătóre. Tacsele se solvescŭ regulatŭ, învĕțămêntulŭ progreséză. Zeloșii membrii ai acestui tractŭ prin contribuirĭ benevole au întemeiatŭ unŭ fondŭ pentru înființarea unei bibliotecĭ tractuale. In Băsescĭ, mulțumită nobilului îndemnŭ și ajutorŭ datŭ de eminentulŭ nostru bărbatŭ, d-lŭ Georgiu Popŭ și Rvds. d-nŭ archidiaconŭ Grigoriu Popŭ, s'a înființatŭ unŭ corŭ de plugarĭ, care sub conducerea învĕțătorului G. Chira progreséză fórte frumosŭ. Décă amŭ avé în totŭ satulŭ câte unŭ George Popŭ și Grigoriu Popŭ, de sigurŭ, că mai toțĭ dascălii ar fi în stare a face corurĭ de plugarĭ românĭ! Datorimŭ deosebită recunoscință D-lui Georgiu Popŭ, pentru premiile cele douĕ — o vacă cu vițelŭ și o scrófă cu 5 purcei — ce le împarte învĕțătorilorŭ mai meritațĭ, cum și pentru jertfa ce a făcut'o cu prenumerarea numerilorŭ de Duminecă ai „Gazetei Transilvaniei“ pe séma a 50 învĕțătorĭ. 10) In tractulŭ Almașului mare, membrii lucră cu mare zelŭ. Invĕțătorii de peste Meseșŭ se alipescŭ cu trupŭ cu sufletŭ de scólă și învĕțămêntŭ; mai de lăudatŭ este obiceiulŭ lorŭ de-a trimite comisiunĭ ca sĕ visiteze scólele din tractŭ în decursulŭ anului scolarŭ. De totŭ îmbucurătorŭ e, că preoțimea de peste Meseșŭ lucră în strînsă înțelegere cu învĕțătorii întru înaintarea causei scolare și a culturei naționale; cu toții iau parte la adunările învĕțătorescĭ și toțĭ aceștĭ bravĭ preoțĭ s'au făcutŭ membri ajutătorĭ ai Reuniunei nóstre generalĭ. Dea Ceriulŭ, că faptele acelorŭ On. preoțĭ sĕ le imiteze și preoțimea dincóce de Meseșŭ, cum și toțĭ preoții noștri trăindŭ în armonie cu învĕțătorii, căcĭ numai așa se va puté înainta causa nóstră scolară.

Despre activitatea cercurilorŭ din tractele Noțigŭ, Năpradea și Bredŭ, neavêndŭ la mână nicĭ unŭ protocolŭ, nu potŭ raporta nimicŭ. Președinții acestorŭ cercurĭ însĕ, cu notarĭ cu totŭ, s'au arătatŭ nepăsĕtorĭ prin netrimiterea nicĭ unui protocolŭ. Presidiulŭ generalŭ așteptă în astă privință rĕspunsulŭ respectivilorŭ președințĭ ai cercurilorŭ.

Averea reuniunei constă din:

a.) 1 acțiune dela „Albina“ de 100 fl.: b.) 9 acțiunĭ dela „Silvania“ 450 fl.; c.) capitale elocate pe cambii 749 fl.; d.) banĭ gata depușĭ la „Silvania“ 183 fl. 47 cr.; e.) restanții de taxe 1601 fl. 54 cr,; f.) ajutóre dela membrii ajutătorĭ 2 fl.; g.) ajutóre dela membrii fundatorĭ 5 fl.; h.) dela Silvania ca membră de ajutorare 15 fl. Așa-déră averea reuniunei stă cu totulŭ din 3084 fl. 1 cr.

Acéstă sumă ar fi fórte frumósă, d-lorŭ membri, décă nu ni-ar face rușine suma cea mare a taxelorŭ restante, care impune tuturorŭ membrilor sĕ-șĭ solvéscă câtŭ mai iute datoriile, ca așa sĕ avemŭ de unde vota mai marĭ ajutóre vĕduvelorŭ și orfanilorŭ.

Datorașii cambialĭ ai reuniunei cu punctualitate solvescŭ ștergerile și cametele îndatinate. Datoriile acestea cambialĭ mai tóte s'au făcutŭ din restanții de taxe de membri. Ar fi de recomandatŭ. ca toțĭ restanțierii celŭ puținŭ cu cambiu sĕ-șĭ plătéscă taxele restante.

Comitetulŭ centralŭ încă și-a ținutŭ în anulŭ acesta și celŭ trecutŭ adunările sale, și anume: Prima adunare, neașteptată, s'a ținutŭ în 22 Augustŭ 1889, când fostulŭ v.-președinte, d-lŭ Gavrilă Trifu, a predatŭ tóte protocólele și hârtiele de valóre noului v.-președinte. Cu acéstă ocasiune comitetulŭ centralŭ în semnŭ de recunoscință pentru activitatea de 18 anĭ, a votatŭ d-lui Trifu din banii reuniunei unŭ premiu de 100. fl. ér pentru doi învĕțătorĭ, Ioanŭ Chira și Todorŭ Varna, carĭ erau în Seinĭ la cursulŭ de cântărĭ, li-a votatŭ unŭ ajutorŭ de 30 fl. la amêndoi.

In 26 Decemvre 1889, comitetulŭ centralŭ a ținutŭ a doua adunare, în care a hotărîtŭ, ca banii reuniunei sĕ se depună spre fructificare la „Silvania“, ér scadența cambiilorŭ sĕ se facă pe câte-o jumĕtate de anŭ.

Câtŭ despre activitatea funcționarilorŭ reuniunei generale, cu onóre se póte ḑice, că fiă-care îșĭ face destulŭ datorinței sale. Președintele este în totŭ loculŭ de față la tóte adunările nóstre și ne conduce trebile în modŭ părintescŭ, pentru care servițiu îi datorimŭ cu toții stimă și recunoscință. Pe notarulŭ primŭ alŭ Reuniunei, omŭ vechiu în oficiulŭ sĕu, îlŭ scimŭ cu toții, că e așa de zelosŭ în tóte trebile sale, încâtŭ destuleorĭ nu întârḑiă a alerga chiar și pe josŭ la adunărĭ, numai sĕ nu lipséscă.

Activitatea noului vice-președinte, a cassarului și a controlorului reuniunei las' s'o judece On. adunare, fiindŭ aceștia abia de unŭ anŭ aleșĭ.

Încheiândŭ raportulŭ meu, apelezŭ la toțĭ membrii acestei Reuniune, rugându-i ca cu toții sĕ punemŭ umĕrŭ la umĕrŭ pentru înaintarea ei. Tóte interesele nóstre ca învĕțătorĭ și ca Reuniune atêrnă dela zelulŭ nostru; sĕ ne concentrămŭ déră puterile, căcĭ prin asta nimicŭ nu ne va puté împedeca de a puté ajunge acolo ca cu timpulŭ Reuniunea nóstră sĕ devină modelŭ tuturorŭ reuniunilorŭ.

Dumneḑeu sĕ ne ajute!

Caracterulŭ.*)

I. Formarea caracterului.

2. Influința societății și a exemplului.

Verba movent, exempla trahunt. (Vorba te mișcă, exemplulŭ te atrage.)

(Urmare.)

Nicĭ unŭ corpŭ nu póte esista numai din sânge, ci îi trebue mai multŭ, și óseie; talpa țĕrii este clasa muncitóre, marea mulțime asupra căreia trebue sĕ influințeze spiritele marĭ, și care în feliulŭ ei póte fi totŭ așa vrednică de stimatŭ, ca aceste. Este cunoscută istoria lui Cincinatŭ și Atiliu, carĭ dela plugŭ au fostŭ chiămațĭ la domnire asupra poporului romanŭ; Pavelŭ apostolulŭ nu s'a stimatŭ pe sine mai multŭ decâtŭ pe omulŭ de rêndŭ; Washington visitândŭ Scoția, îlŭ făcu cunoscutŭ Scott cu prietinii sĕi dela sate, țĕranĭ și lucrătorĭ, și-i ḑise: „Așĭ voì sĕ tĕ facŭ cunoscutŭ cu câțĭ-va dintre cei mai cum se cade și adevĕrațĭ Scoțianĭ ai noștri.“

Și bărbații cu înaltŭ spiritŭ au influințatŭ puternicŭ asupra poporului lorŭ. Bărbațĭ ca aceștia suntŭ așa ḑicêndŭ petrile hotarnice pe cărarea ómenirei; ei îi arată direcțiunea, ba Carlyle a ḑisŭ, că istoria omenirei în partea cea mai esențială nu este decâtŭ istora bărbațilorŭ marĭ. Ei marchéză anumite perióde, ei sémĕnă idei și fapte, carĭ după o sută și o miiă de anĭ încă aducŭ fructe.

Carolŭ celŭ mare spiritulŭ sĕu l'a întipăritŭ imperiului sĕu, Gregoriu VII a întipăritŭ spiritulŭ sĕu papismului, Luther Germaniei mai nouĕ, Knox Scoției, Voltaire Franciei mai nouă, ér Italiei mai nouĕ — Dante. Pe când Italia era desbinată și subjugată de sute de anĭ, toțĭ patrioții adevĕrațĭ italienĭ se încălḑiau la foculŭ cuvintelorŭ pline de însuflețire ale lui Dante; elŭ a fostŭ heroldulŭ libertății țĕrii sale pentru care a suferitŭ și prigonirĭ și esiliu și mórte. De aceea Dante a fostŭ și este celŭ mai cetitŭ poetŭ alŭ poporului sĕu. După mórtea lui toțĭ Italienii culțĭ sciau de rostŭ părțile cele mai frumóse din scrierile lui, se însuflețiau de ele și lucrau în sensulŭ lorŭ. Byron scrise la 1821: Italienii vorbescŭ Dante, scriu Dante, cugetă și viséză Dante într'unŭ modŭ, încâtŭ ar fi lucru de rîsŭ, décă Dante nu ar merita admirațiunea lorŭ.

Dante se póte numi aprópe părintele patriei sale. Elŭ nu numai a crescutŭ pe poeții italianĭ: pe Petrarca, Bocaccio ș. a., ci dela elŭ a învĕțatŭ și Milton a suporta clevetirile și calumniile, și mai târḑiu Byron gândindu-se la Dante a ajunsŭ la cea mai mare însuflețire la umbra pinilorŭ din Ravenna, totŭ așa a influințatŭ Dante și pe pictorii cei marĭ ai Italiei: pe Giotto, Michel Angelo, Rafael, precum s'au influințatŭ unii pe alții Ariostŭ și Tițianŭ.

Idei înalte și nobile se străplântă așa de sine, cum ḑice în proverbulŭ orientalŭ unŭ pămêntŭ bine mirositorŭ: amŭ fostŭ lutŭ ordinarŭ, până ce s'au plantatŭ în mine trandafirĭ. Canoniculŭ Moseley ḑicea: E de miratŭ, câtŭ bine póte sĕ facă buneța. Nimicŭ ce e bunŭ nu rĕmâne făr' de influință, și așa și nimicŭ ce e rĕu; binele influințéză asupra altora, și așa érășĭ asupra altora, precum o piétră ce-o aruncĭ într'unŭ lacŭ mișcă tótă suprafața lui.

Dér câtŭ de mare și este puterea bunului esemplu, puterea esemplului rĕu nu e mai slabă. Astfelŭ Lucullus prin esemplulŭ sĕu a făcutŭ sĕ devină Romanii și mai risipitorĭ și mai efeminațĭ de cum erau. Cicero se plânge, că toțĭ voiescŭ sĕ imiteze pompa cea esagerată a caselorŭ și vilelorŭ lui Lucullus, dér nimenĭ nu vré sĕ imiteze „hărnicia“ lui.

Unii împĕrațĭ romanĭ despoțĭ, rĕi și nebunĭ ne dau esemple înspăimêntătóre pentru stricăciósa influință a unora asupra societății, care a și contribuitŭ multŭ la căderea imperiului.

Din timpulŭ mai nou e de ajunsŭ a aminti pe Ludovicŭ XIV, care prin exemplulŭ luxului sĕu n'a băgatŭ în datorii numai pe Francia, ci și pe Germania, ai căreia principi îlŭ maimuțiau.

Mai multe esemple de rea influință póte fiă-care sĕ observe la sine și la alții, numai sĕ-șĭ deschidă ochii.

Față cu acésta nu e de ajunsŭ de a'șĭ alege modelurĭ bune; ci trebue sĕ sêmță omulŭ și mărimea lorŭ, trebue sĕ le și pótă *admira.* Acéstă admirațiune a nobilului înalță spiritulŭ, îlŭ eliberéza din cătușile egoismului, care este cea mai mare piedecă a desvoltării morale. Chiar și numai gândindu-ne la bărbații marĭ și nobilĭ, ne sêmțimŭ într'o atmosferă mai curată, în care putemŭ rĕsufla mai ușorŭ și ne sêmțimŭ mai bine.

„Spune'mĭ pe cine admirĭ, și'țĭ voiu spune cine eștĭ, celŭ puținŭ ca talentŭ, gustŭ și caracterŭ“, ḑicea Sainte-Beuve. „Admirĭ tu nisce suflete ordinare și mârșave? — décă acésta este cu putință — atuncĭ eștĭ însu-țĭ ordinarŭ și mârșavŭ. Admirĭ tu ómenĭ bogațĭ? Atuncĭ eștĭ omulŭ banului. Admirĭ tu ómenĭ cu înaltă posițiune? Atuncĭ eștĭ unŭ lingău și unŭ vênătorŭ de decorații. Admiră decĭ bărbațĭ nobilĭ și bunĭ, și atuncĭ însu-țĭ eștĭ și vei fi din ce în ce mai nobilŭ și mai bunŭ!

(Va urma.)

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 136 alŭ „Gaz. Trans.“ din anulŭ curentŭ.

Din traista cu minciunile.

Țiganulŭ la sapă.

Trecuse dela bine Țiganulŭ. Minciuna nu i-se cârpia nicăirĭ și décă voia sĕ nu-i sbóre scânteua de sufletŭ hămisită de fóme, trebuia sĕ se mai și îndemne la ceva.

Peste érnă se pomenise órecum, ca cânele peste vale, mai cu sfântu Crăciunŭ ciulŭ satulŭ, mai cu câșlegile, mai cu nunțile, dér acum era vremea lucrului și nimenea nu se zăbovia de dragulŭ minciunilorŭ lui.

Slăbitŭ astfelŭ la baierile inimei, multŭ se frămênta de unde sĕ încépă, ca sĕ-șĭ mai oțeléscă sleitele puterĭ.

„Amarŭ de viéța țigănéscă“, suspină Anghelŭ ca îmbolditŭ in cóste, „pomenile s'au subțiatŭ, nunțile șĭ-au mâncatŭ mălaiulŭ, cinstea din bĕtrânĭ a trecutŭ în poveste!“

Grăindŭ așa, luà satu'n capŭ, sĕ-șĭ capete ceva prindere.

Era pe vremea îngropatului de cucuruzŭ.

Lumea ardea de graba lucrului.

„.....Cunoscŭ ce bună pómă eștĭ“, — îi ḑise unŭ Românŭ, care nu putù sĕ scape de elŭ. — „și n'așŭ vré sĕ-mĭ facŭ silă cu tine, dér totŭ una; trécă și asta ca celelalte, că multe au mai fostŭ ale dracului; ia-țĭ sapa și te du.“

Pornesce Anghelŭ, și o brodise de minune, căcĭ abia tăiă rădĕcina la câteva fire de cucuruzŭ și de păsulă, vine stăpâna cu prânḑulŭ. Țiganulŭ se îndópă de-i stă burdufulŭ de-o poștă și se întinde pe spate.

— „La lucru, Țigane, la lucru“, îlŭ îndémnă stăpâna, dér Țiganulŭ nu vré sĕ știe nimica. „După mâncate, culcate, vecină, așa a fostŭ de când e lumea.“

La médădi totŭ așa: mâncă, se culcă, apoi lucră nu lucră, — vorba ceea:

„Lucru fiă, nu fiă,
Plata mi-se scie.“

Către ojină se aruncă stăpânulŭ sĕ vêdă, ce făină se macină la moră. Țiganulŭ cum îlŭ zăresce capătă puterĭ și se încórdă ca ḑece. Se opintesce, se silesce, sĕ-șĭ pună capulŭ nu alta. Ba ca sĕ-șĭ facă mai bunŭ obrazŭ înaintea stăpânului, nu încétă a cârâi pe ceialalțĭ, ḑicêndŭ:

„Dațĭ nainte, dațĭ cu pripă,
Nu stațĭ ca o mămăligă,
Nu vedețĭ, că ḑiua-i mică
Ș'încă n'ațĭ lucratŭ nimică?“

Stăpânulŭ stă câtŭ stă, apoi se întórce către casă minunându-se ce harnicŭ lucrătorŭ șĭ-a căpătatŭ în Anghelŭ.

„Tu femee“,—ḑise soției sale după-ce ajunse acasă — „Unde te scotescĭ, sĕ-țĭ facĭ păcate, că Țiganulŭ n'are vĕḑŭ la lucru; foculŭ și pârjolulŭ nu trece mai repede de cum trece elŭ prin țérină?!“

„O fi, bărbate, o fi întocma cum tu ḑicĭ, dér în furișece-te pe după gruețulŭ cela, sĕ nu te simțéscă, și vedĭ isprava, ce elŭ îțĭ face.“

Românulŭ se furișéză pe după gruețŭ dreptŭ în spatele lucrătorilorŭ și vede pe Țiganŭ parŭ împlântatŭ, zăbavă celorlalțĭ, strigândŭ mereu către sóre:

„Pășĭ bumbule mai tare,
Că ḑiua-i prea mare.“

„Alŭ dracului ai fostŭ, al lui sĕ și fii“ — ḑise Românulŭ de după gruețŭ, apoi întorcêndu-se către sóre mai ḑise ca de sub pămêntŭ:

„Stăi bumbule nu păzi,
C'avemŭ multŭ de-a isprăvi.“

Țiganulŭ însĕ nu-lŭ slăbia, ci striga și mai vêrtosŭ:

„Vêntŭ bumbule câtŭ de iute
Și te-ascunde 'ntre cucute.
C'aicĭ topŭ șĭ colo topŭ,
Tu nu mai clătești din locŭ!“

Kœvary.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Credința în inviere.

In orașulŭ Thor, din Prusia, nu de multŭ a muritŭ unŭ omŭ cu numele Wirth, care ca măestru petrarŭ și-a câștigatŭ o frumușică avere. Era omŭ fórte evlaviosŭ și religiosŭ și mereu ḑicea, că lumea de adĭ e destulŭ de păcătósă pentru ca sĕ vină judecata din urmă c'unŭ césŭ mai curêndŭ. Averea s'a în banĭ gata, de 27,000 mărcĭ, o lăsă autorităților comunale din Thor ca s'o administreze și sĕ folosécă cametele, din care 2% sĕ le împartă din cincĭ anĭ între săracĭ, ér restulŭ sĕ-lŭ adaugă la capitalŭ și capitalulŭ sĕ-lŭ pĕstreze cu sfințeniă pănă la a doua venire (înviere din morțĭ). Rudeniile lui Wirth au luatŭ mĕsurile de lipsă ca testamentulŭ sĕ se nimicéscă și averea s'o împartă între sine. Invinge-va óre credința judecătorilorŭ în înviere?

*

Recetă prin telegrafŭ.

În Manilla, în promontoriulŭ Bolimas, funcționarulŭ dela telegrafŭ suferia de o bólă de stomachŭ și din eróre în locŭ de salmiac a luatŭ Sacharum Saturni (plumbŭ oțețitŭ). Medicŭ în apropiere nu era ci numai dincolo de oceanŭ, în Honkong. Ce sĕ facă bietulŭ telegrafistŭ? I-a telegrafiatŭ medicului, ca sĕ'i dea o recetă. Acesta i-a rĕspunsŭ numai, decâtŭ și telegrafistulŭ a primitŭ receta din o depărtare de 550 milurĭ englezе, în urma căreia a putută folosi medicina, ce i-s'a recomandatŭ înainte de ce Sacharum Saturni șĭ-ar fi început lucrarea în stomachŭ.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Iunie	are 30 ḑile.		Cireșierŭ	
1890 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	24 (†) Născ. S. Ioan Bot.	6 Iesaia	4. 10	8. 58
Lunĭ,	25 Cuv. Fevronia	7 Wilibald	4. 11	8. 57
Marțĭ,	26 Cuv. David	8 Chilianu	4. 12	8. 57
Mercurĭ,	27 Cuv. Samson	9 Cirilus	4. 13	8. 56
Joi,	28 SS. Ciril și Ioan	10 Amalia	4. 14	8. 56
Vinerĭ,	29 (†) Petru și Pavel	11 Amelberg	4. 15	7. 55
Sâmb.	30 (†) Sobor SS. Apos.	12 Henricu	4. 16	7. 54

Starea sĕmĕnăturilorŭ în România.

In România starea sĕmĕnăturilorŭ, după cum scrie „Gazeta Sătenului“, este următórea:

În generalŭ recolta în țéră e fórte frumósă și décă dela începutulŭ jumĕtății a doua a lunei Iunie, când începe secera la câmpŭ, va fi timpŭ bunŭ, recolta acestui anŭ are sĕ fiă din cele mai îmbelșugate.

Grânele de tómnă sĕmĕnate de timpuriu suntŭ cópte séu în pârgă și cultivătorii se vorŭ grăbi a-le secera, sciindŭ, că grânele ce se seceră cândŭ bobulŭ încă se póte tăia cu unghia, vorŭ fi cele mai grele și mai colorate, ér deplina lorŭ cócere 'șĭ vorŭ sfêrși-o în clăi. Numai grânele de sĕmĕnță trebuiescŭ a se secera când suntŭ cu totulŭ cópte. Grânele de tómnă sĕmĕnate mai târḑiu, cele din porumbiscĭ (cucuruzascinĭ), au suferitŭ mai puținŭ de ploi și furtunĭ; spiculŭ lorŭ e mai mare deórece suntŭ mai dese; multe însĕ au avutŭ paiulŭ atacatŭ de rugină. În generalŭ grânele de tómnă suntŭ dese și pline de bóbe. Grânele cu spiculŭ roșu închisŭ suntŭ cele ce promitŭ cea mai escelentă recoltă, deórece paiulŭ lorŭ fiindŭ în putere, n'au fostŭ așa de sdruncinate ca cele cu spiculŭ albŭ, care cele mai multe căḑuseră séu se aplecaseră către pămêntŭ.

Sĕcările suntŭ bune séu bunicele, după localitățĭ.

Ovĕsurile escelente, d'asemenea și meiurile. Órḑele puse în „mustulŭ zăpeḑii“ fórte frumóse. Cele puse mai târḑiu p'alocurea au fostŭ băntuite de mușiță (Aphis cerealis) și multe suntŭ mĕrunte, rarĭ și slabe.

Rapița în Moldova se spune, că e escelentă, precum ar fi fostŭ și cea din celelalte părțĭ ale țerei, décă nu se scutura și nu se strica pe jumĕtate de ploi.

Cucuruzulŭ e destulŭ de frumosŭ, dér cam micŭ. Mare parte s'a săpatŭ și pentru a doua óră.

Ogóre stepe s'au făcutŭ prea puține din causa vremei ploióse. Agricultorii harnicĭ, după ce 'șĭ vorŭ secera și căra recolta cu grăbire, vorŭ trece vitele în miriscĭ, ca sĕ pótă face ogóre în miriscele de órze, ce vorŭ avé libere, pentru grădinele de tómnă, mai alesŭ pentru-că în cucuruzascinĭ fórte puține sĕmĕnăturĭ se vorŭ puté face, deórece, probabilŭ, că se vorŭ cóce târḑiu.

Tĕrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 30 Iunie n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 167.485 capete, la 1 Iulie au întratŭ 861 capete și au eșitŭ 885 rĕmânĕndŭ la 1 Iulie unŭ numĕrŭ de 167.311 capete. — Se noteză: marfa *ungurécă* veche, grea dela 42 cr. pănă la 43— cr. marfă *ungurécă* tineră grea dela 44— cr. pănă la 45— cr., *de mijlocŭ* dela 45 cr. pănă la 45 cr. — *ușoră* dela 45½ cr. pănă la 46 cr. — *Marfă țĕrănéscă* grea dela — pănă la — cr. — *de mijlocŭ* dela 45 cr. pănă la 45½ cr. *ușoră* dela 45— cr. pănă la 46 cr. — *Marfă de România de Bákony* grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. pănă la — cr. însĕ transito ușóră dela — cr. pănă la — cr. transio dto țepósă grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă dela — cr. pănă la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela — — cr. transito, mijlociă grea dela — — cr. transito-ușóră dela — — cr. Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. pănă la — cr. Cântărițĭ a gară cu 4½.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 2 Iulie 1890.

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenescŭ	—	——	——
Grâu dela Tisa	80	7.85	7.90
Grâu de Pesta	80	7.80	7.85
Grâu de Alba-regala	80	7.85	7.90
Grâu de Bácska	78	7.70	7.80
Grâu ung. de nordŭ	—	.—	.—

Sĕmințe vechĭ orĭ noué	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	7.10	7.40
Orzŭ	Nutrețŭ	60.62	.—	.—
Orzŭ	de vinars	62.64	.—	.—
Orzŭ	de bere	64.66	.—	.—
Ovĕsŭ		39.41	8.30	8.65
Cucuruzŭ	bănăț.	75	5.05	5.10
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	4.95	5.—
Cucuruzŭ	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	5.50	5 75

Prețulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	50.—	55.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roșiă	23.—	33.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	43.—	43.50
Oleu de in		5.—	5 25
Uns. de porc	dela Pesta	51.—	51.50
"	dela țéră		—.—
Slănină	svêntată	40.50	41.—
"	afumată	49.—	50.—
Sĕu		35.—	36.—
Prune	din Bosnia în buțĭ		
"	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	21.—	22 —
"	bănățenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	125.	126.
Spirtŭ	brutŭ	12.75	13.—
"	Drojdiuțe de spirt	14.75	15.25

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 5 Iuliu st. n. 1890.

		Cump.		Vĕnd.
Bancnote romĕnescĭ	Cump.	9.25	Vĕnd.	9.27
Argintŭ românescŭ	"	9.21	"	9.24
Napoleon-d'orĭ	"	9.26	"	9.28
Lire turcescĭ	"	10.50	"	10.55
Imperialĭ	"	9.48	"	9.53
Galbinĭ	"	5.45	"	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%	"	102 —	"	—.—
" " " 5%	"	99.50	"	—.—
Ruble rusescĭ	"	130.—	"	131.—
Mărcĭ germane	"	—.—	"	—.—

Discontulŭ 6- 8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 4 Iuliu st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4%	102.50
Renta de hârtiă 5%	99.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	113.—
Bonurĭ rurale ungare	89.—
Bonurĭ croato-slavone	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	127.50
Renta de hârtiă austriacă	88.40
Renta de argintŭ austriacă	89 05
Renta de aurŭ austriacă	109 35
Losurĭ din 1860	140.10
Acțiunile băncei austro-ungare	977.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	343.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	303.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.52
Napoleon-d'orĭ	9.28
Mărcĭ 100 împ. germane	57 32½
Londra 10 Livres sterlinge	116 80

Editorŭ și redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.